

Poštarina plaćena u gotovu.

ČUVAMO

JUGOSLAVIJU

40.

SOKOLIC

LIST ZA SOKOLSKI NARAŠTAJ
GOD. XVII 1935 BROJ 8-9

SADRŽAJ

1. Rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II	201
2. Sokolstvo prema poslednjim događajima u našoj državi	203
3. † Sestra Dana Ilićeva	204
4. Jesen	204
5. Ljubim Te	206
6. VIII Svejunački slet u Sofiji	207
7. Brat iz Korotana	209
8. Sudbina slavonskih hrastika	216
9. Janezkova božična noć	220
10. Рефлексије о национализму	223
11. Naši pesnici: Његовом Величанству Краљу Петру II. — Sokolu - Kralju. — Na šesti septembar. — Luča na Lovčenu. — Jesen stiže . . . — Sokolsko gnezdo. — Požrtvovalna štokrlja. — Zdravo, Kralju. — Krijesnica. — Zlobi. — Sokolsko-junački slet. — Lastovka in komarji. — Sokolovo srce bije . . . — Biće kiše . . . — Kralju - Sokolu. — Pomlad Sokolićev. — Tri veslača. — Отаџбино	226
12. Radovi našeg naraštaja: Zgodba o Tinetu. — Ми смо увек спремни. — Kakav mora biti dobar Soko	236
13. Glasnik: Godišnjica mučeničke smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. — Tragična smrt belgijske kraljice Astrid. — Pokrajinski slet u Taboru. — Plivačke utakmice Saveza SKJ. — Savezni plivački tečaj. — Škola za telesno vaspitanje. — Olimpijada u Berlinu 1936 god. — Polovica nastavnika u Češkoslovačkoj su Sokoli. — Jedinственост češkog i slovačkog jezika. — Koliko je daleč do sunca. — Brzina pastreve. — Kosa. — Očajna statistika. — Roditelji žele stroge nastavnike. — 120 jezika u evropskim eterskim valovima. — Sportski život u Pragu. — Stratosferna raketa u Rusiji. — 100.000 čaplja izgorelo. — Kako se pune stratosferni baloni. — Nevidljive ribe u dubokom moru. — Grčki Olimp i nemačka Vallhala. — Za šalu	237

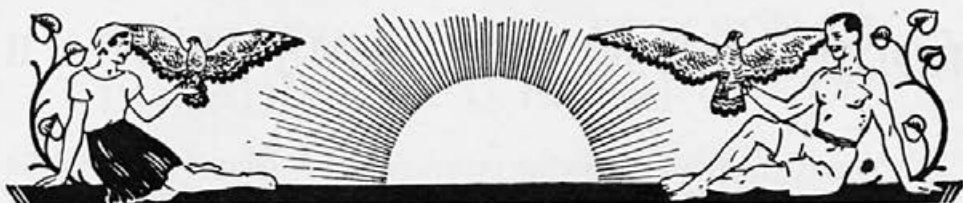
»Sokolić« izlazi svakoga 20 u mesecu. Godišnja pretplata Din 20,—, polu-godišnja Din 10,—, pojedini broj Din 2,—.

Urednik: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave: Uprava sokolskih listova, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. Telefon br. 2312. Račun pošt. štedionice 12.943.

Rukopisi se šalju na adresu urednika, pretplate i narudžbe upravi sokolskih listova.

Tiska: Učiteljska tiskara u Ljubljani (pretstavnik Francè Štrukelj).

U LJUBLJANI, AVGUST-SEPTEMBAR 1935

GOD. XVII

BROJ 8-9

Nj. Vel. Kralj Petar II

RODJENDAN NJ. VEL. KRALJA PETRA II

I bogati gradovi i siromašna sela, i raskošni dvorovi i sirotinjske kolibice, svi su oni ove godine dostojno proslavili rođendan našeg Mladog Kralja, Uzdanice našeg naroda, lepše i srećnije Budućnosti naše ujedinjene Otadžbine.

Mi Sokoli, kao čuvari čiste jugoslovenske misli, kao borci za najsvetije ideale našeg naroda i naše drage Jugoslavije, koju su nam namrli najplemenitiji i najmudriji sinovi našeg naroda, proslavili smo ovaj dan naročito dostojno. Proslavili smo ga s osećajem nepokolebive vernosti prema svome Kralju - Sokolu, svome Starešini, i s osećajem duboke boli i sećanja na velikog Zaštitnika Sokolstva Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Za nas Sokole Šesti je septembar skup naših težnja, skup naših ostvarenih želja i vekovnih sanja našeg naroda. Svi naši napori, svi naši uspesi i sva naša nastojanja tako su usko povezana uz slavni Dom Karađorđevića, u kome su uklesane sve vrline našeg naroda, Dom koji Svoj najviši položaj u našoj državi smatra dužnošću, a ne čašću. Zato smo tako i odani Domu Karađorđevića, zato ga ljubimo neugasivom ljubavlju, zato smo pripravnici i da se žrtvujemo za njega. Zato smo i spontano proslavili ovaj svetli dan u životu našeg naroda.

U našem Mladom Kralju, u toj našoj narodnoj Zvezdi, vide svi Jugosloveni zalag srećne i još slavnije naše budućnosti. Ljubimo Ga, jer je krv naše krvi, jer je niknuo među nama i među nama živi. Štujemo Ga, jer je izdanak naše slavne Dinastije, jer je Sin Onoga, koji je sve žrtvovao za Svoj narod, pa i život Svoj. Ljubimo, jer je čist kao sunce, jer nas opaja Njegova Mladost i dobrota, kao miomirisno prolećno cveće. Čuvaćemo Ga, jer je naš, jer je u pupoljku Svoga života primio na Sebe teško breme Vladara naše narodne države. Morao se je u detinjoj dobi da odrekne detinjstva, da preskoči u Svome životu ono razdoblje, koje je svakome najmilije, da se odrekne svoje detinje slobode. I kad svega toga ne bi bilo ljubili bi Ga, jer je Sin Onoga, koji nas je toliko ljubio, koji nam je bio i Otac i Majka, koji nam je Svojim mačem, Svojom mudrošću i vidovitošću dao najveće blago: slobodu i narodnu ujedinjenu državu.

Našem Mladom Kralju, u kome vidimo sve vrline i osobine svojih slavni Predaka, kličemo i mi sokolski naraštajci i naraštajke: živi, rasti i cvati, da naskoro primiš u Svoje ruke kormilo naše državne lađe.

Zdravo!

SOKOLSTVO PREMA POSLEDNJI DOGADJAJIMA U NAŠOJ DRŽAVI

Povodom nemilih događaja, koji su se odigrali poslednjih nedelja, kada su se dogodili čak i fizički napadaji na članove naše organizacije samo zato što su Sokoli, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, s obzirom na nacionalno političko previranje koje je dobilo izražaja u jačem isticanju plemenskih tendencija, smatra potrebno da još jednom istakne svoj nepokolebljivi stav u osnovnim pitanjima sokolske ideologije.

Sokolstvo je uvek bilo i uvek će ostati nepolitička i vanpartijska nacionalna organizacija. Slobodoumno i demokratsko, ono ostvaruje svoje težnje, ne tražeći pomoći sa strane i ne vezujući se ni za kakav režim. Snagu za rad i borbu Sokolstvo crpe iz ubeđenja u čistotu i korisnost svojih ideala, imajući pred očima samo dobro celokupnog jugoslovenskog naroda, bez obzira na pleme i veru. Verska i politička uverenja su intimna stvar svakog pojedinca, koja Sokolstvo duboko poštuje i ne meša se u njih.

Uzdignuta čela posmatramo svoj dosadašnji rad i pitamo, ima li ikoga koji može navesti i jedan primer, da se Sokolstvo, kao celina, ikada ogrešilo o te osnovne sokolske principe?

Ali ima jedno pitanje u kome nismo nikada činili kompromise i nećemo ih činiti ni u buduće, a to je pitanje koje sačinjava suštinu naše sokolske ideologije, pitanje koje je osnova našeg sokolskog života. Jugoslovenstvo i nedeljivost jugoslovenskog naroda i države za nas su najveća sokolska svetinja. A simbol te svetinje je naša jugoslovenska zastava. Samo pod tom zastavom mi živimo i radimo, ona je znamenje svih naših stremjenja. Natrag ne možemo. Stare plemenske zastave bile su simboli naših oslobodilačkih težnji, pod njima smo se borili i ginuli za ostvarenje vekovnih težnji celokupnog našeg naroda, za stvaranje moćne i jedinstvene Jugoslavije.

Snovi su se ostvarili. Pod jugoslovenskom zastavom borićemo se za stvaranje novog, boljeg jugoslovenskog života. Naš sjaj i polet dugujemo velikoj i ujedinjenoj Jugoslaviji; njoj pripadamo svojim mislima i svojim delima. Od kolenke do groba dužni smo služiti samo Jugoslaviji i jugoslovenskoj misli. Njene su naše mišice i naša srca, njene su sve naše radosti i ideali, naše težnje i sva naša pregnuća. To traži od nas naša sokolska tradicija, to je amanet onih što padoše za otadžbinu. A naše stare plemenske zastave pripadaju našoj svetoj nacionalnoj istoriji.

To je jedini put kojim Sokolstvo može i mora da ide. Tim putem ćemo svesno i smelo, ne obazirajući se ni levo ni desno, ići dalje.

Sumnjama i kolebanjima nema mesta u našim redovima. Malodušnika među nama nećemo. Njihovo mesto nije tu. Neka izidu sami, ako ih ima. Zbijmo i pročistimo, ako je to potrebno, naše redove. U današnjim prilikama potreban je jedan čvrst oslonac za sve one, koji jugoslovenski misle i osećaju. Sokolstvo, neosporno pretstavlja taj moćni oslonac. Ono neće ustuknuti ni pred kakvim preprekama, ono se ne plaši nikakvih napadaja. Muški otvoreno ispovedaćemo i braniti sokolske ideale. Ako je potrebno podnećemo za to i žrtve. Ideali se lako ne ostvaruju, za njih je potrebno i žrtvovati se. Sad je momenat da svaki pokaže svoju unutrašnju jačinu. Svaki neka zna, ma kako mu se činilo da je usamljen, da iza njega stoji moćna organizacija, borbeni i čvrsta, koja će umeti da uzme u zaštitu svoje pripadnike i da izvojuje pobedu svojim idealima.

Ljudi nose svaki pokret. Hrabri i istrajni ljudi su nam danas potrebni od svega. U Sokolstvu imamo dosta takvih. Zato složni hajdemo srčano napred s verom u najlepšu budućnost jugoslovenskog Naroda i Sokolstva! — Ono što je bolje, naprednije i veće mora da pobedi!

Zdravo!

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije.

† SESTRA DANA ILIĆEVA

Dne 4 septembra o. g. preminula je u Beogradu naša vrlo sokolska sestra Danica Ilić, nastavnica i zamenica savezne načelnice. Crna smrt svojom hladnom rukom prekinula je nit dragocenog i plemenitog života naše uzorne sestre, prednjakinje, vodnice i načelnice. Ostavila nas je u najlepšoj svojoj dobi, u 42 godini svoga života. Njenom preuranom smrću nastala je u našoj sokolskoj sredini duboka praznina; zamena pokojnoj sestri biće vrlo teška.

Pokojna sestra Danica stupila je u sokolske redove još kao dete 1908 godine. U Sokolstvu je prešla sve stepenice: od prednjakinje i načelnice u društvu do župske i savezne načelnice. Sokolstvo je bilo za sestru Danicu i životna potreba i nacionalna vera. Svoju dužnost u Sokolu izvršivala je s neobičnom ljubavi, požrtvovanjem i istinskim tihim radom. Njen rad osećao se je svuda. Resile su je sve vrline i sokolske, i građanske, i čovečanske. Bila je uzorna Sokolica, uzorna žena i uverena Jugoslovenka.

Hvala i Slava sestri Danici!

VILKO R. LJUBIN, Nova Gradiška:

JESEN

Došao je odnekud iz daleka.

I prošao starodrevnom šumom. Drhtao je, stenjao je, cvilio je...

Uzbudila se šuma, uzbudilo se drvlje.

Što li je to?

Drveće je od straha probledilo, lišće je požutelo. Stabla su zadrhtala, lišće je s grana padalo na zemlju.

I što bi?

Silan vetar prozjedi šumom te pade i poslednji listak uvenela i požutela lišća. Vetar je jezdio dalje i u svom najvećem besu zakrije sunce tamnim zastorima. Drvlje je bilo golo. Grane su ostale gole, a na njih se spustila slana kao veo tuge i žalosti.

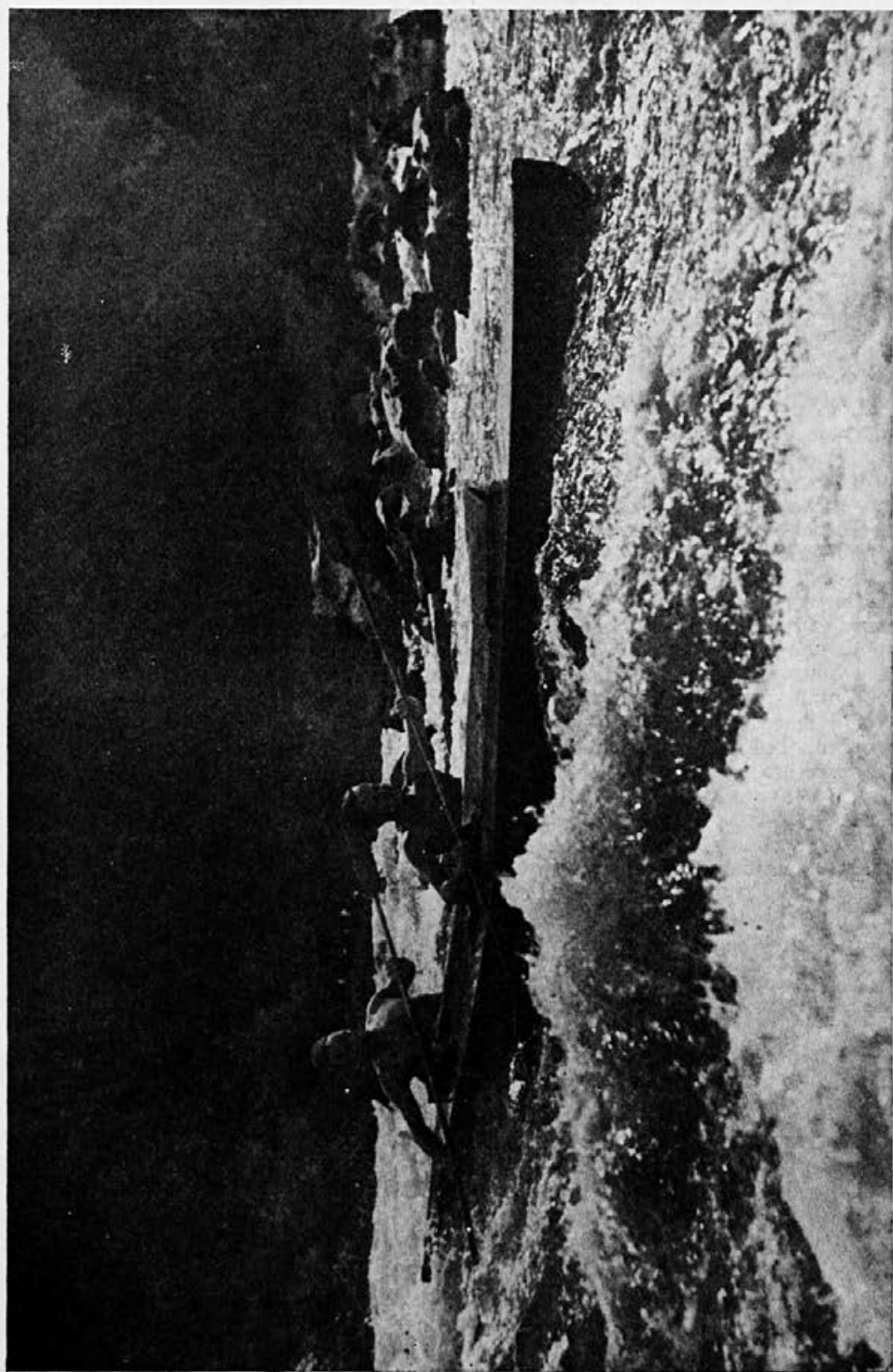
Za čim je žalila starodrevna šuma? Za čim su žalila stoletna drveta?

Možda za prošlim letom! Možda za toplim sunčanim zrakama, koje ih je milovalo sa svojim zlatnim tracicama!

Tužna je šuma! Tužno je drvlje!

Odjednom naletiše opet silni vetri, zahujaše starodrevnom šumom između golog drveća, između golih grana. Ono je lagano drhtalo, treslo se i sagibalo svoje nekoć lišćem ukrašeno granje. Šuma je potamnela. Nadošao je pljusak; kiša je prala gola stabla i grane, valjda da ne ostane ni najmanja uspomena na prošlo leto.

Dugo je padala, dugo je romonjala, dugo je prala grane. Zatim se razvukao zastor, a sunce se smejaloo golim granama, golim stablima i pustojoj šumi.

Kroz Savine brzice (Dravska banovina)

LJUBIM TE...

(Pesma u prozi)

Ljubim Te beskrajno i slepo, ljubim Te kao Boga svog, ljubim Te silno i platonski, najveća Ljubavi moja, jedina srećo i svrhu života mog...

Svake prolećne večeri, kad zazuje strune s udaljenih gusala što pričaju tugaljive priče o rekama krvi i gomilama mrtvih heroja, moje su misli daleko od mene, daleko od sveta i od svega. One su kod Tebe, slatka i jedina moja Ljubavi...

Kako mi tužno i monotono dani beže i izmiču iz jedne beskonačnosti u drugu i kako mi je svet odvratn i život mrzak kad ne razmišljam o Tebi, najlepša moja, najdivnija moja i sveta moja Ljubavi...

Divna si! Divna si kao Maj i besmrtna si kao Bog, lepa moja vizijo. Koliko je već junaka prošlo svoju krv za lepotu Tvoju i sreću Tvoju, draga moja. Koliki su već životi pali kao svete žrtve na oltar Tvojoj večnosti i Tvojoj besmrtnosti. I ja bi dao i daću, ako zatreba, i zadnji kap krvi, i zadnji atom mesa za Tebe, veličinu Tvoju i slavu Tvoju. Koliko sam gord i srećan što Te tako silno i beskonačno volim, divna moja, jedina moja i besmrtna moja Domovino, večito lepa i večito mlada Jugoslavijo!

Tvoja je prošlost, Domovino moja, beskonačna epopeja bola i tragike, stradanja i patnji, podizanja i padanja, robovanja i trijumfa, suza, jecaja i pesme. Tvoja je istorija krvlju ispisana i bolima iskićena, a heroji su Tvoji lepi kao bogovi, silni kao titani i moćni kao Pravda. Oko njihovih mučeničkih glava blistaju i mirišu pozlaćeni oreoli dugih vekovnih borbi, a na njihovim grobovima cvatu ljiljani i karamfili večito mirisni, večito sveži i lepi...

Od Karadorda do Aleksandra, od Kosova do Marselja, prati Te Slava zagorčena bolom i zaslađena pobedama i pesmom umirućih Heroja. Divna si, Domovino, u svojoj prošlosti, divna si u svojoj sadašnjosti, pa ćeš divna ostati i u svojoj budućnosti. Uvek i večno bićeš divna i slavna, Jugoslavijo naša...

Budi srećna i večna, jer Te ljubim slepo i predano, ljubim Te kao život i život Ti dajem, lepa Domovino!

Lepa si i snažna Jugoslavijo naša!

VIII SVEJUNAČKI SLET U SOFIJI

Savez bugarskih Junaka priredio je ove godine svoj svejunački slet u Sofiji i to od 12 do 15 jula. Na ovaj slet bili su pozvani i sokolski savezi svih slovenskih naroda, koji su članovi Slovenskog sokolskog saveza. I Savez bugarskih Junaka je član SSS.

Svejunački slet u Sofiji bio je veličanstvena sveslovenska manifestacija, kakvu prestonica bugarskog naroda već davno nije videla. Sa svih strana dohrlili su Sokolj — Čehoslovaci, Rusi, Poljaci i Ju-

Mladi Junaci

gosloveni da uzveličaju sa svojim prisustvom slet bugarske braće. Najbrojnije je bilo na sletu naše Sokolstvo, kao najbliži sused: bilo nas oko 6000.

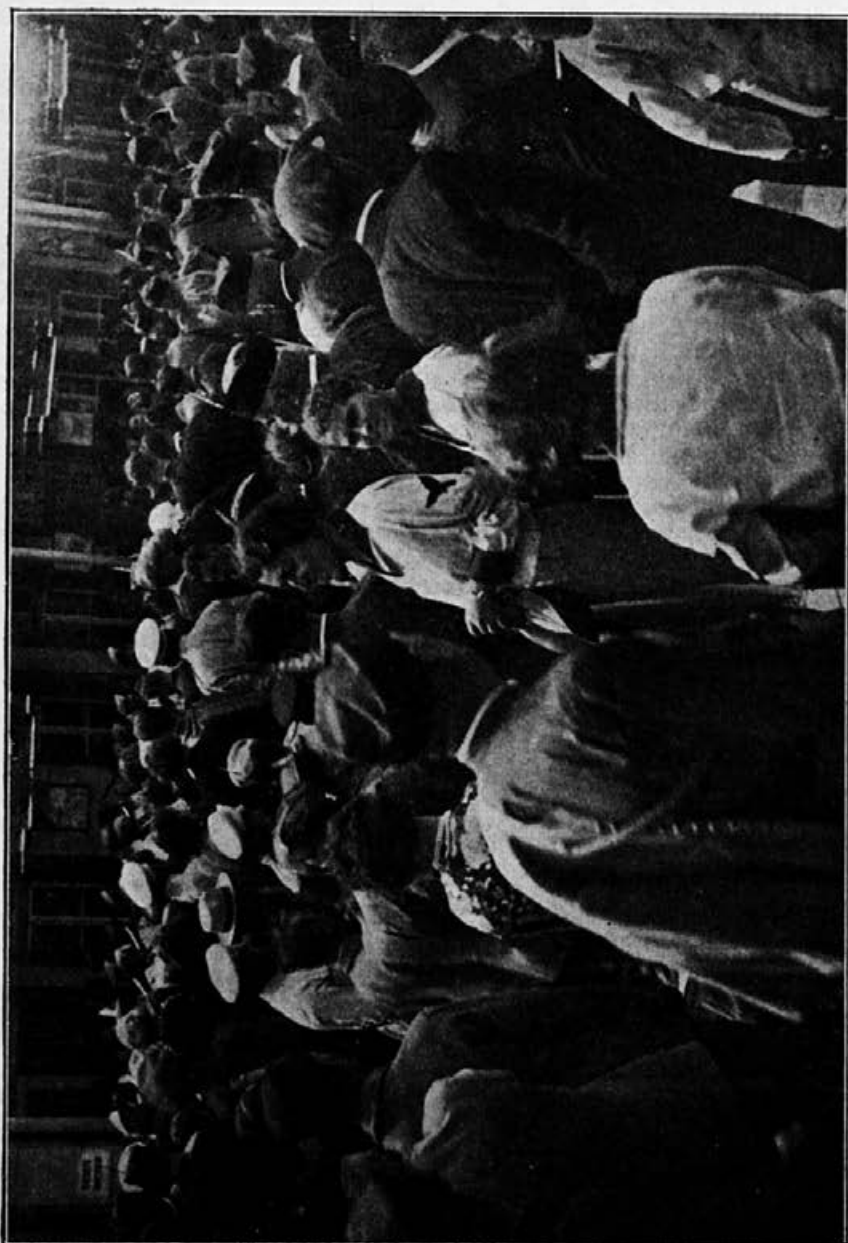
Ovaj je slet za budućnost sokolske misli među braćom Bugarima od velikog značenja, jer se je s njime učvrstila u redovima bugarskih Junaka i u bugarskom narodu neoboriva vera u Slovenstvo, koje dolazi.

Sletski su dani protekli u srdačnom, bratskom raspoloženju. Bugarski Junaci, Junakinje i naraštaj obojega spola, kojih je dohrlilo u Sofiju do 24.000, pokazali su u telovežbenim nastupima veliku uvežbanost i odlikovali su se s točnošću i discipline. Višak oduševljenja pokazali su Junaci i bugarski narod prema jugoslovenskoj braći i sestrama prilikom povorke.

Svi, koji smo sudelovali ovome sletu u Sofiji, ostaće nam sletski dani u trajnoj uspomeni.

Junak i Junakinja

U Dragomanu: Nikada tako živo! Čitava vojska jugoslovenskih Sokola i Sokolica očekuje polazak u Sofiju

BRAT IZ KOROTANA

(Nadaljevanje)

V.

Kaj je zopet to? Ob Dravi je vedno več nemira. Vojska je že povabila koroško mladino v svojo sredo. Nič omahovanja! Vsako srce pokaži, kam se je nagnilo! Tu je borba za pravico slovenske besede, zemlje, krvi. Tam je doma prevara. Izgubljeni in zaslepljeni se udinjavajo tujcu, ki ga skomina po slovenski lepoti. Danes so mu izgubljeni potrebni, danes jih sprejema z odprtimi rokami, gorje pa siromakom, ako kdaj napoči trenutek, ko bo sam dovolj močan! Izpljunil bo poturice in izgubljenice, kakor črve jih pogazi in stlači kakor blato v kolesnice svojih potov. Tako usoda sama vedno sodi izdajicam. Naj premisli vsakdo, preden si podpiše sodbo. Po dejanju kes ne obrodi sadu.

Sodni dan je tu. Ne misli, človek, da je treba za to groma, potresa in znamenj na nebu. Lahko, da se kažejo, pa jih ne vidijo oči, lahko pa tudi, da se dan velike odločitve bliža čisto potihoma, neopaženo in tako nevidno, kakor se često bližajo srcu ljubezen, sovraštvo ali zavist. Resnične cene pa v življenju nima to, kar storiš pod pritiskom ali na ukaz, ampak so velika le ona dejanja, ki ti jih je z lastnega nagiba narekovalo srce. — Tehtnica je postavljena. Ne za danes, ne za jutri, ampak je morda za sto, za tisoč let, morda celo za vekomaj.

Vojska kliče. Koroška legija je tu. Tujcu, odpadnikom in njim, ki bodo v Parizu odločali o usodi ljudstev in dežel, naj narod sam z dejanji pove, kaj hoče!

Koroška legija je tu, slovenska legija. Ura odločitve bije, meja med pravim in krivim je ostro začrtana in srednje poti ni: Ali si vroč in naš, ali si mrzel in mrtev za nas! Potem pojdi, poturica, da ti v grobu ne zaihti ne srečna mati.

Tonče je vse dni na nogah. Od hiše do hiše, kjer le ve, da je kaj mladih pod streho, ga vodi pot.

»Dober dan! Kdo pojde od vas v legijo?«

Kako ga gledajo, tega malega popotnika!

»Kdo te je pa poslal k nam?«

»Kdo? Nihče. Sam sem prišel. Ali mar ni prav?«

»Nikar ne govori.«

»Pa nič, če mi ne verjamete! Saj bi šel v legijo, pa mi pravijo, da sem premlad.«

Pa se nasmeje in nagajivo nagne glavo, češ:

»Kaj morem proti temu, ko pa nisem sam kriv, ako sem prepozno prišel na svet!«

S smehom jih pridobi največ, zgodi se mu pa tudi, da kje zaman potrka.

»Poberi se, potepuh!«

Tonče naglo stopi iz hiše, a zunaj se le še obrne nazaj, češ:

»Ako vas že sedaj tako peče vest, da morate biti strupeni, kaj bo šele, ko ne bo več pomoči.«

Nato spet urno pot pod noge! Ljudje imajo tod trde pesti, pa tudi glede ušes je mali kar zadovoljen s takimi, kakršna so mu zrasla, in jih ne mara devati na natezalnico.

»Da vendar ne moreš biti čisto nič več doma!« vzdihuje teta Reza, ki bi se rada vsak dan iznova pomenkovala z varovancem o nepozabnem večeru v Glinjah. Bogve kolikokrat ji je že vse povedal in ponovil, vendar ji še ni

Velekovrtljaj s okretom

Slikao Jurman, Beograd

»Tak bodi no kdaj doma.«

»Pomislite, teta, odkod je prišel Žiko k nam, mi pa naj bi držali roke križem. Sokol sploh mora delati.«

To uvideva tudi teta, ki je prav za prav vesela, da je mali tako ognjevit. Saj ga Žiko, ki pride večkrat pogledat k njim, vedno hvali. Koliko si imata vselej povedati! Kakor da sta nes skupaj rasla.

Legija narašča, vendar je nasprotnikov na oni strani Drave dokaj več. Okrog božiča je položaj že močno napet. Nemci vpijejo v svet, da se jim godi krivica, kriče o nasilju in rote vse sile, naj s spornih ozemelj, zlasti s Koroške, odstranijo jugoslovenske upadnike, dokler mirovna konferenca končno ne odloči, čigava bodi ta pokrajina.

»Ali bo zopet vojna?« začne Plotnikovi upadati pogum.

Med zavistneži že srečuje porogljive poglede, kakor češ:

»Kar potrpi, Reza, to boš še plesala!«

Ljudi se čez in čez polasča nemir. Ob Dravi je često čuti streljanje.

»Križ božji, kaj se nam še obeta!« je prišla z Loke botra Mojca.

»O, Petrička, stopi no malo k nam in nam kaj povej,« pozdravlja Reza. Petrička je bleda.

»Ali ste že kaj slišali, Reza.«

»Kaj pa?«

dovolj. Kadar pride kdo na obisk, naj bo sorodnik, znanec, prijatelj ali tudi le kdo, ki prihaja radovednost past, mora Tonče iznova povedati zgodbo.

»Oh, teta, saj ste tolikokrat slišali, da gotovo tudi sami že znate vse na pamet,« mu začne včasih le preveč presedati, narkar, če res ni drugače, pripoveduje Reza in vedno konča s pripombo:

»Ne pomaga nič: Da bi takšen gospod objemal takole sirotče, nak. kje je človek pri Nemcih videl kaj podobnega?!«

Da, teta Reza ima zdaj že toliko poguma, da morajo nauk poslušati tudi taki, ki natihoma vlečejo na nemško plat!

»Kako se je Plotnikova Reza prevzela!« kuhajo potlej skrivaj jezo proti njej. »Naj le počaka! To se ji bomo še smejali, ko bo morala obleči nemško srajco.«

Teta Reza ve, da so med znanci tudi taki, pa zato ni rada sama doma. njej se ne posreči beseda tako brž kakor Tončetu, ki mu pride vse prav in ga skoraj ni takega, da bi ga on ne ugnal.

»Pravijo, da bodo Nemci napadli. Da jih je kot listja in trave.«

»Nikar ne verjemite, botra!« je Tonče užaljen. »To govore samo nemščurji.«

»Bog daj, da bi ne bil lo res. Mene tako skrbi. Srnikov Lipe je že v Legiji.«

»Saj bi bil tudi jaz, ko bi bil dovolj star. Kaj pa je to hudega? Ne veste, botra, kako se jim tam godi! Kadar dorasem, bom srbski častnik ali pa koroški legijonar!«

Tončetu gre na smeh, ženski pa se samo spogledujeta in Reza venomer zmajuje z glavo, češ:

»Komaj smo se navašdili, pa da bi spet —«

»Mene kar trese, če pomislim, kam se naj obršemo, kam se naj zatečemo?«

»Ali je res tako hušdo?« zaskrbi tudi Tončeta. Ne da bi ženski opazili, so izmuzne venkaj in naravnost k Žiku. Da ga ni doma? Čudno. Po koshilu ga je sicer najlaglje dobil doma.

»Kdaj pa pride?« vpraša Tonče staro vđovo. Žikovo gospodinjno.

»Ne vem. Včeraj opoldne je odšel.«

S povešeno glavo deček odide in tava po trgu. Mahoma se mu zazdi vse čudno prazno in mrtvo. Trgovske izložbe, ki je sicer rad postajal pred njimi, so tako vsakdanje in dolgočasne, da bi kar zadremal, ko jih gleda. In kako so danes ljudje mrki! Kdor stopi na ulico, se drži prihuljeno in hodi kakor bi se mu sanjalo.

»Kam pa ti?« se Lenčeva Cita zasmije za njim. Obraz ima rdeč od mraza in pege so kakor ilovnato blato razmetane po njem.

»Malo gledam to in ono.«

»Ali se odpravljaš na pot?« se muza Cita.

»Za zdaj me še prav nikamor ne mika.«

»Ne pojdeš nič pogledat k srbskim bratom, ki si jih v Glinjah tako pozdravljaj?«

»Počasi, Cita, počasi, da se ne urežeš.«

»Jaz? O, to se motiš, Anton Brnik! Jaz vem, kar vem.«

»Od kdaj si pa tako učena?«

»Le norčuj se, Tonče! Bomo videli, kdo se bo zadnji smejal.«

»Kako bom gledal, ko praviš, da moram na pot,« zafrkne deček in si že hkratu premisli. Nemara Cita res kaj ve?

Stav o šakama na jednoj pritci

»Ko bi ne bil tako zajedljiv,« medtem začne deklica sama ponujati skrivnosti, ki jih nikakor ne more zamolčati, »bi ti povedala.«

Tonče se nasmehne, češ:

»Spodobilo bi se, ko tudi jaz tebi nikdar nisem ničesar prikrival.«

»Naši so se odločili.«

»Kateri naši?«

»No, Nemci, vendar.«

»Ne zameri,« deček zaman premaguje jedkost v sebi, »veš, zmeraj sproti pač pozabim, da si Nemka, ko tako gladko govoriš slovensko.«

»Že zopet začenjaš,« se našobi mala, a deček miri:

»Saj nisem mislil nič hudega.«

Cita nagne glavo in ga pogleda tako od strani, kakor da hoče reči kaj posebno pristrčnega:

»Ali ti ni nikoli dolg čas po materi?«

»Kam pa zdaj cikaš?« zaskeli Brnika. »Ali bi nemara materi lahko kaj pomagal z dolgočasjem?«

»Nikar ne bodi strupen, ko moraš sam vedeti, da je bilo prej res lepše, ko je človek lahko šel, kamor je hotel, zdaj pa niti v Celovec ne moreš, čeprav imaš mater tam.«

Tonče zaškriplje z zobmi, a vendar pogoltne jezo in bolečino, češ:

Rajši pustiva to, Cita! Ti veš svoje, jaz svoje. Bolj mi ustrežeš, ako mi res poveš kaj novega.«

»Če ne boš nikomur povedal?«

»Ali je taka skrivnost?«

»Je in ni, kakor kdo vzame. Nemci bodo v kratkem pregnali Kranjce in Srbe s Koroškega.«

»So pa korenine,« se dela Tonče brezbriznega. »Kdaj so ti pa prišli povedat?«

»Ti se vsemu samo rogaš. Nič več ti ne povem,« se Cita užaljeno obrne proč.

»Danes si pa rahlo pečena,« ponagaja Tonče. »Najrajši bi te potlačil malo v sneg, da bi se utrdila.«

»Samo poskusi,« odskoči deklica in se zavrti na peti. »Boš videl, kaj še pride.«

»Božič prav kmalu.«

»Ki ga pa Kranjci bržkone ne bodo več obhajali na Koroškem.«

»Tako naglo jih misliš poslati domov? Vsaj do spomladi bi jih pustila pri nas.«

»Poglej rajši, kako je Ljubelj visok! Tam čez jo boš mahal, potlej te mine norčavost in spačovanje.«

»Tega pa ne doživiš.«

»Se boš rajši spokoril kaj?«

»Da. Kadar boš ti za papeža, pridem v Rim po odvezo.«

»A, tukaj si?« zašliši deček znan glas. »Jaz sem te pa tako čakal doma.«

»Kdo je vedel,« se razveseli Tonče, ko zagleda Srnikovega v častniški uniformi, »da strašiš po Borovljah! Pri Žiku sem bil, pa ga ni doma.«

»Potem si meni prihranil pot. Ne veš, kod hodi?« s pogledom na Cito skoraj šepetaje vpraša Lipe. Deček odkima, nakar oba odideta proti Glinjam.

»Srečno, Cita, pa pridi drevi kaj k nam.«

»Boš doma?« gleda Lenčeva za njima, a Tonče ji utegne komaj prikimati v odgovor, tako se Lipetu čudno muči. Kakor hitro pa prideta iz trga, pridrži Srnikov korak, češ:

»Čemu neki tako dirjava?«

»Si dirjal, kakor da greva kam gasit,« sopiha mali. »Ali veš kaj novega?«

»Prav za prav nič ali pa tudi, kakor vzameš.«

»Govoriš pa kakor ciganke, kadar prerokujejo.«

»No, saj novice lahko nastanejo sproti,« pokaže Srnikov proti Dravi in Tonče takoj razume:

»Torej je le res?«

»Si že nemara kaj slišal?«

Deček omeni, kaj mu je pravkar pravila Lenčeva. In tudi sicer da ljudje v Borovljah precej govore o tem, kako nameravajo Nemci planiti čez Dravo in izriniti Jugoslovence iz dežele. Zato je danes hotel govoriti z Žikom.

Lipe se poigrava s sabljo. Kjer je dosti govorjenja, navadno res tiči nekaj resnice, tako po domače, kakor si morda mislijo Nemci, pa vendar ne pojde. Jugoslovenska posadka je za boj pripravljena in pričakuje poleg tega v kratkem tudi ojačenja.

»Nikomur nisem hotel verjeti,« je Tonče žalosten, »in najrajši še tebi ne bi.«

»No, no, ako se za napad pripravljajo,« bodri Srnikov, »s tem še ni rečeno, da jim bo tudi uspel.«

Mali sliši le na pol. Ako pove Lipe, ne govori tjavendan. Zato se je torej Cita tako muzala in zato hodijo ljudje prihuljeno in kakor bi se jim sanjalo.

Srnikov se smehlja. V boju ne odloča vselej moč, tudi ne število in orožje, pač pa sta čisto najvažnejši hrabrost in pretkanost. Kakor rečeno, še ni nobene nevarnosti, vendar je dobro, ako je človek na vse pripravljen. Zlasti vojak mora biti tak. Ako Tonče hoče, je tudi on lahko vojak in še več. Saj je kaj slišal, s kakšno čudovito hrabrostjo so v Srbiji poleg vojakov pomagali domovini tudi starčki, ženske in otroci. Takih ljudi bo treba Rožu, ako se vname boj.

Tonče posluša, srka vase in strmi. Ali res ne bodo izostale grozote, ki govori Lipe o njih?

Ako bi Nemci udrli čez reko in potisnili jugoslovenske čete nazaj, naj Tonče skuša ravnati kakor so marsikje ravnali dečki njegovih let. Ker sam še ne more z orožjem v boj, naj bi pomagal s tem, da bo nasprotnikom skri- vaj rušil naprave, ki so v vojni važne, v prvi vrsti telefonske napeljave.

Med govorjenjem se Lipe razvname. V očeh se mu bliska in pesti se jezno krčijo.

»Hočeš?«

»Z dušo in telesom!« se ga oklene deček in skoraj zaihti.

»Samo jezik za zobe! Nití teti ne smeš črhiniti nobene besede. Ako res pride od tega in bi te nasprotniki izsledili, se jim ne bi nič smilila tvoja mladost.«

»Bodi brez skrbi,« je Tonče možat in odločen. »Prej bo Drava obrnila tok, kakor da bom jaz kaj izklepetal.«

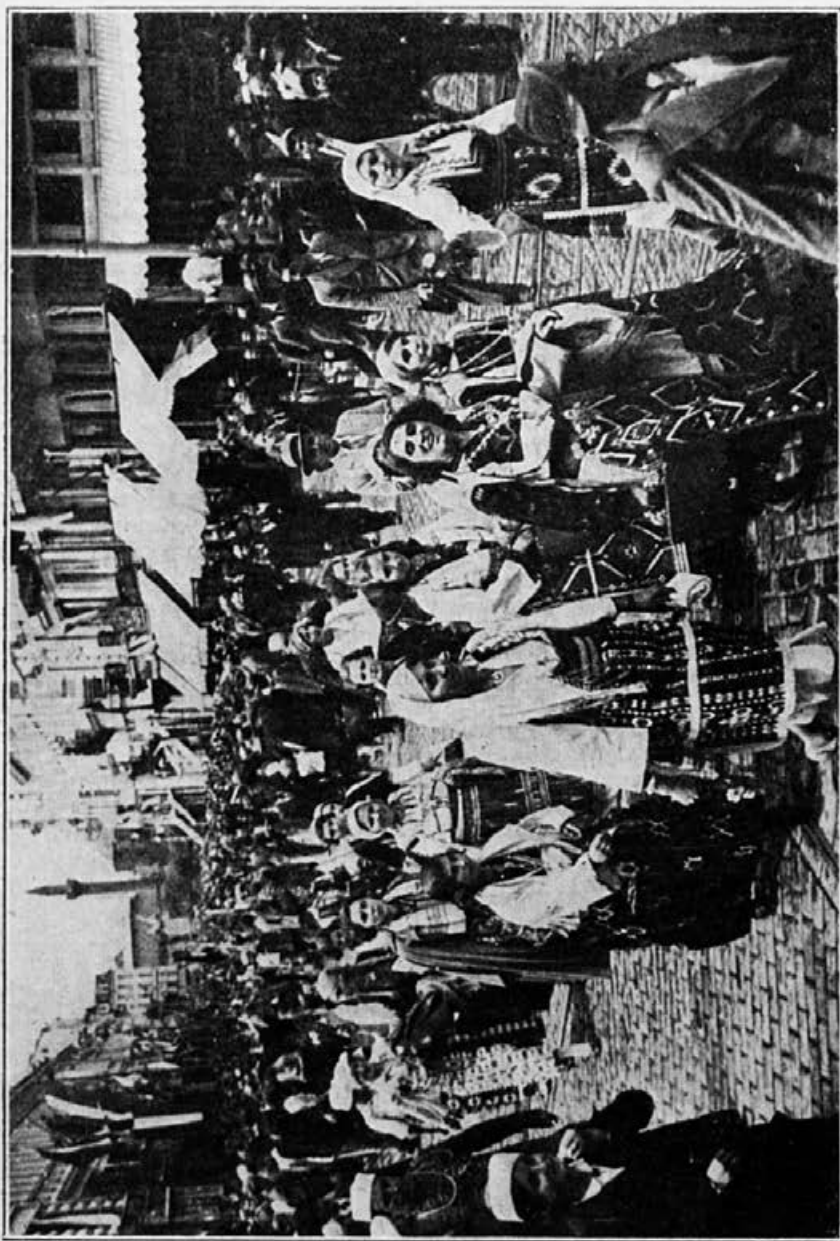
Nemo si nato sežeta v roko. Srnikov zavije proti reki, Tonče se vrne v Borovlje.

(Dalje prihodnjič.)

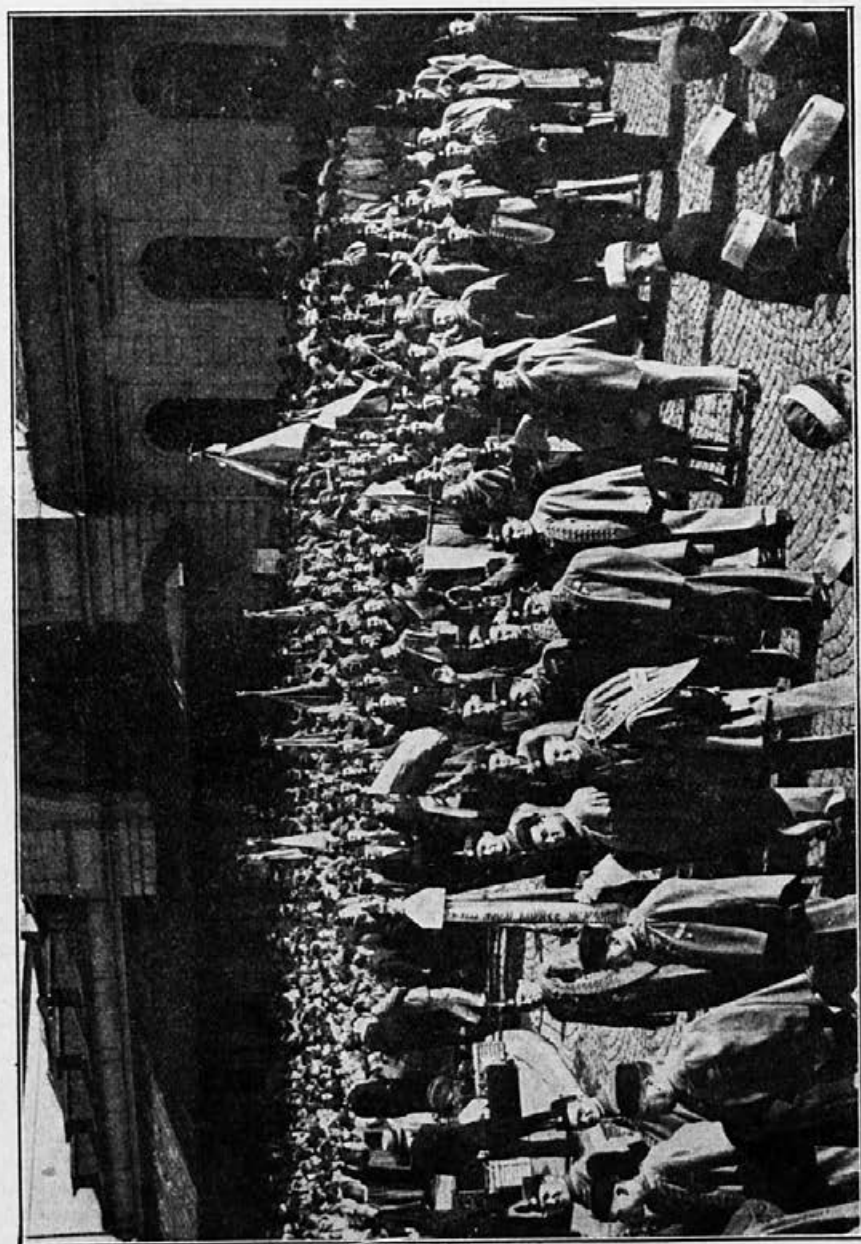
**Sa VIII sleta Saveza
bugarskih Junaka
u Sofiji**

Na takmičištu

Jugoslovenske Sokolice u bogatim i krasnim srpskim narodnim nošnjama po dolasku u Sofiju
Neobična živost po ulicama Sofije za vreme sleta

Pred sofijskom stanicom: Jugoslovenski Sokoli neprestano stižu . . . Stiglo ih je 6000

SUDBINA SLAVONSKIH HRASTIKA

Mnogima je od nas poznato kako su izgledale one stare hrastove šume po ravninama Slavonije. Prema rečima jednog brata šumara svako ono stablo predstavljalo je kapital s kojim je trebalo računati.

U području jedne šumske uprave, te u bližoj okolici, stare sastojine su posečene tokom poslednjih 90 godina; prema tome je u tom predelu sastojina svih starosti od 1 do 90 godina.

Do godine 1922 svaki ljubitelj šume i livade, a u prvom redu šumarski službenici mogli su doista s najvećim uživanjem i naslađivanjem da prolaze ovim šumskim predelima. Na svakom koraku oko je zapinjalo, a noge su se kočile gledajući i čudeći se Božjoj prirodi. Razum gledaoca nije mogao doći na kraj, da li tim hrastovim stablima imade primera po izgledu, po lepoti, po visini, po onoj nadasve vrednoj bujnosti, te po onoj zlatnoj kakvoći. Jutrom rano prolazeći ovim šumama oko 60 godina starim na pr. u toku meseca maja, kada je priroda najbujnija i kada čovek pogleda u krošnju onoga 30 i više metara visokog hrasta, on zapravo progovara: »Prolazniče! Nitko mi u prirodi ravan nije.« I doista, lih radi toga u našoj šumarskoj javnosti hrast lužnjak nazvan je »kraljem šume«.

Ovo je mala sličica naših hrastika u Slavoniji do 1922. godine.

Ovom nesrećnom 1922. godinom počinje vreme stradanja za naše hrastove lužnjake. Ovom godinom dolaze oni slični leptirići gubara, te namnože milijune gusenica, koje su uništile sve što im je došlo na dohvat i napravile od onog Bogom danog šetališta golotinju, koja najviše naliči na groblje. (Ono što je ostalo utamanile su dvonožne gusenice, lipicaneri i komp. Op. ur.) Ova navala gubara trajala je zapravo dve i po godine. Trajala je cele godine 1922 i 1923, te pola 1924. U prve dve godine punom parom su se množile i haračile hametom, dočim treće 1924. godine u toku najboljeg razvijanja gusenice su počele da gmižu krošnjama, ali tek nekoje od njih su bile sposobne da brste. U roku od daljnja dva do tri dana poginuli su ti milioni gusenica većinom na kori stabala. Nakon nekoliko dana viđen je svuda samo jedan pojav, a to je sušenje tela gusenica sa zadnje strane.

A što je nastalo tek sada?

Kako sam napred spomenuo 1922. godine počelo je sušenje hrasta, koje se 1923. godine još više razmahnuo, a 1924. godine pogotovo. Radi velike količine osušenih stabala i radi bojazni da se uvuče još koja zaraza a najviše, da se još na vreme iskoristi tehnički deo stabala, nastala je hitna seča na sve strane, da se spasi što se još spasiti dade. Kada su ovi radovi dovršeni nastala je žalosna slika. Poznavalac ranijih sastojina, pa makar bio i najprostiji brat seljak s bar kakvim osećajem, morao je bolno uzdahnuti prolazeći ovakvom pustoši.

Od godine 1925. pa na dalje bilo je opet ponešto sušenja naravno kao posledica naglo prekinutog sklopa, ali što je najvažnije u to vreme nije se, pa ni do sada, vratila ona bujnost šume, koja bi pokazala neki zdrav temelj za dalji opstanak. Preostala i danas postojeća stabla neprestano su bolesna. A da su doista bolesna neka bude dokazom činjenica, koju sam prošlih godina ustanovio na panjevima posečenih sirovih i polusirovih stabala.

Na poprečnom prerezu svi su godovi do godine 1921. odlični, te poprečno dobri; dočim od godine 1921. pa sve do godine 1932. isti godovi su maleni, slični te gotovi nikakovi. Znači da je napredak ovih stabala istih i sada kao i u doba sušenja, to j. 1922. do 1924. Prema ovoj važnoj pojavi, a također

i prema razvoju lista i izgledu krošnje, zdravlje celog stabla, kao prvi uslovi napretka vrlo je loše i gotovo nikakovo.

Uočivši ovu žalosnu sudbinu i ovakovu nezgodnu situaciju nameće se još veće pitanje.

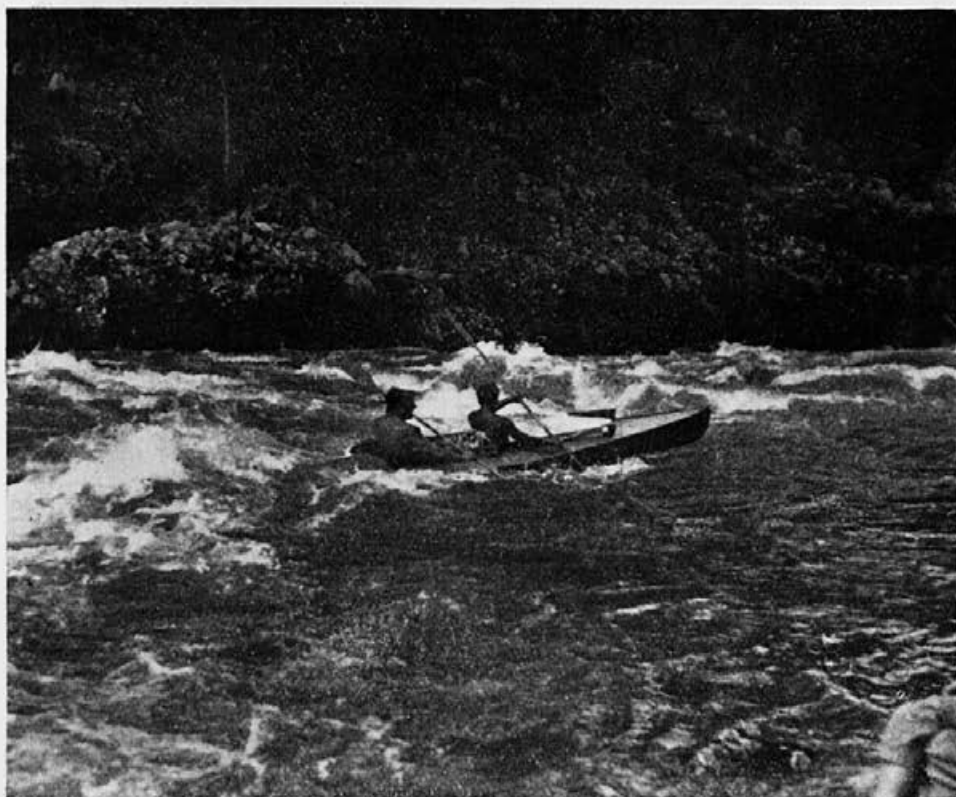
Na istom terenu, gde je ranije gubar haračio, nadošla je ponovna navala gubara 1931 godine u manjim količinama, koja se 1932 godine još i više razišla. Dočim evo sada smo na početku 1935 godine i na stablima hrasta imade još više legla toga nesrećnog gubara.

Ovo je druga ofenziva gubara na naše hrastike, koja bi po svim okolnostima mogla biti sudbonosna. Ova je navala tim više teška i nezgodna, što je nadošla u vreme kada se naši lužnjaci još nisu ni oporavili od prve navale, koju su jedva proživeli. Da bude opasnost još veća dogodilo se i to, da je 1932 godine nastupila i medljika baš onda, kada je drugi, novi i mladi list, bio u najboljem razvitku.

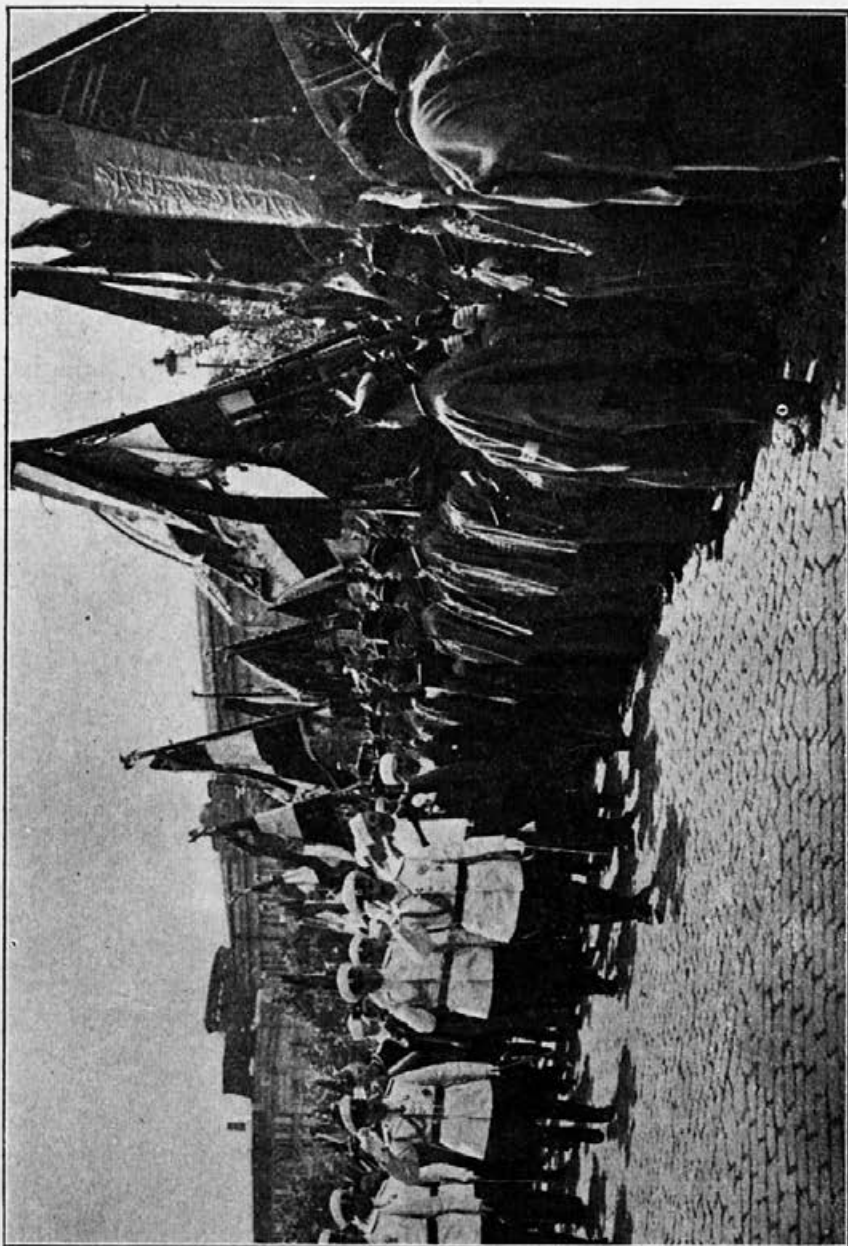
Iz dosadanjih osvedočenja predviđa se, da će ove godine gubar ovom navalom prestati, ali se nameće pitanje, što će biti dalje, te kakova sudbina čeka našeg — hvalom opevanog lužnjaka?

Još godine 1920 u jednom svom predavanju rekao je jedan od braće šumara, da će doći vreme, kada će naše potomstvo poželeći hrasta lužnjaka. Dakle — na vidiku smo te žalosne istine.

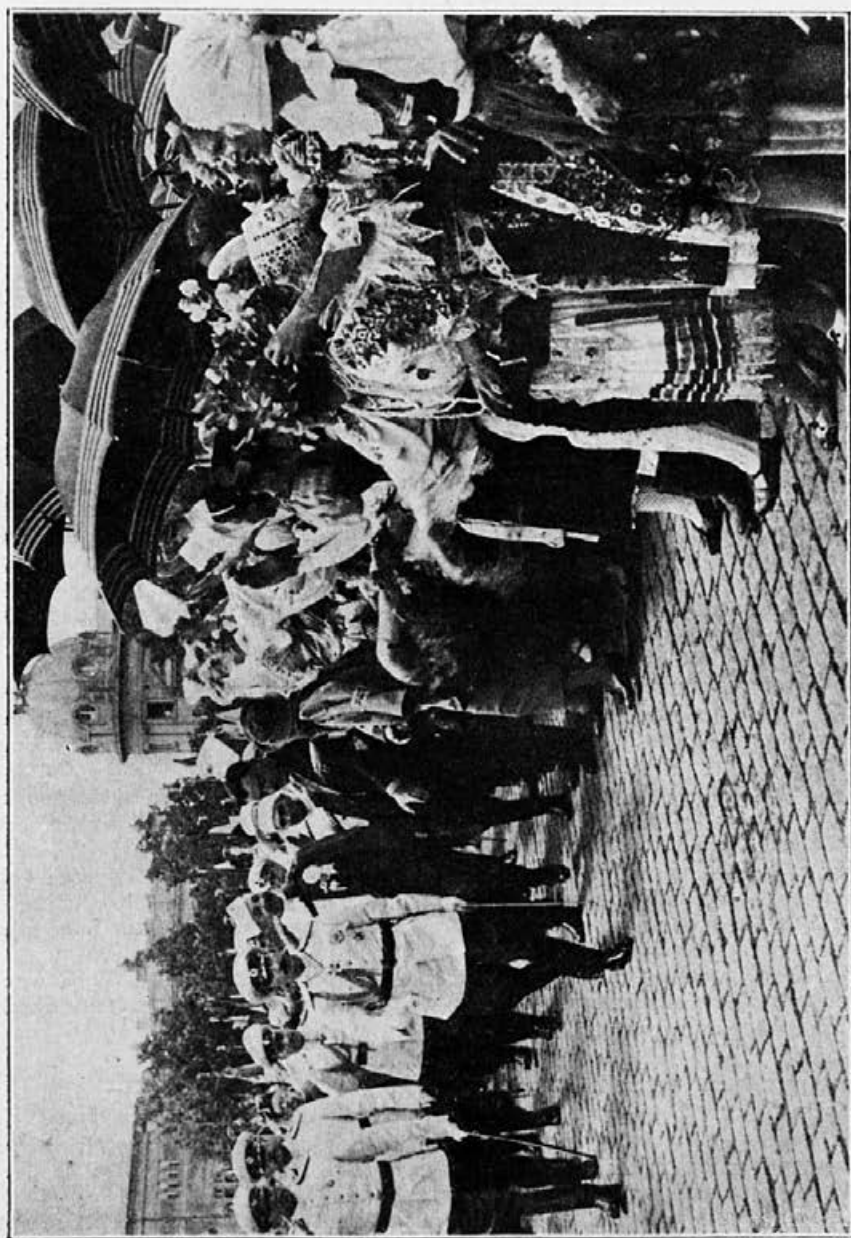
Draga braćo, pozivljam vas da imamo srca spram propadanja naših šuma, pa da svakom zgodom upozoravamo braću seljake na strašne posledice po njih, koje ih neminovno čekaju, ako i dalje produže s haračenjem naših divnih šuma.

Savinim brzicama

Nj. Vel. Car Boris III obilazi postrojene tisuće jugoslovenskog Sokolstva

Nj. Vel. Car Boris III vrši smotru burno pozdravljen od jugoslovenskih Sokolica u narodnoj nošnji

JANEZKOVA BOŽIČNA NOČ

Božična lutkovna igra v 3 dejanjih.

O s e b e:

Mati,
Janezek, sin,
Angel,
prvi kmet,
drugi kmet,
zvezda,
Hren, vaški skopuh.

1. dejanje:

Scena: Kmečka soba, v kotu postelja, v njej leži bolna mati, poleg nje stoji Janezek.
Na desni okna, pogled v zasněženo pokrajino.

1. prizor:

Mati, Janezek, pozneje Hren.

Janezek (otožno): Mamica, ali vam je že kaj bolje?

Mati: Ljubi Janezek, kako si dober, le vedno tak ostani, Jezušček tebe ne pozabi.
(Čuje se burja.) Janezek! Naloži še malo na ogenj, da bo bolj toplo, ali čuješ, kako veter zunaj brije?

Janezek: Mamica, nič ne skrbite, vse naredim, le dobro se pokrijte, da se ne prehladite. Molil bom za vas in videli boste, da me Jezušček usliši, da kmalu ozdravite, in potem bo zopet veselo pri nas!

Mati: Ljubi Janezek, dobrega srca si, vedno si bil poslušen in dober. Ko postaneš velik, te bo sreča spremljala skozi vse življenje, ker si vedno ljubil in spoštoval svoje starše.

Janezek (zase): Niti koščka drv nimamo, moram še nocoj v gozd, da nekaj nabere, ker je noč dolga in bi preveč zeblo mojo ljubo mamico. (Proti materi.) Mamica, k sosedi grem v vas in se takoj vrnem, potem vam pa pripravim nekaj toplega za večerjo.

Mati: Le pojdi, in glej da se še pred nočjo vrneš. Bliža se današnja sveta noč in v tej noči gre Jezušček od hiše do hiše.

Janezek: Mamica, ali pride tudi k nam? Saj pride v vsako hišo. —

Mati: Ko se vrneš domov, bova molila in se lepo pripravila za današnji sveti večer; povedala ti bom tudi lepo povestico o Betlehemskih poljanah.

Janezek: Mamica, tako se veselim današnjega večera, hitel bom, kolikor bom mogel, da se prej vrnem. (Odide.)

Mati: Bog čuvaj mojega otroka, da bi se mu kaj hudega ne pripetilo. — Bolna sem in nisem mogla prav ničesar zaslužiti, da bi vsaj s kako malenkostjo otroka razveselila.

Hren: (Kmet skopuh in posestnik. Trka.)

Mati: Naprej!

Hren (vstopi): Dober večer, Bog daj!

Mati: Pozdravljeni v Gospodu. Kaj pa je vas privedlo danes k nam, oče Hren?

Hren: Saj veste, po kaj sem prišel, tri mesece že čakam in mi niste plačali niti pare za stanovanje. Do danes sem čakal, naprej pa ne morem, če do jutri ne dobim denarja, boste morali zapustiti stanovanje.

Mati: Za božjo voljo vas prosim — oče Hren, saj sami vidite, da sem že pet mesecev bolna in da nisem mogla zaslužiti niti dinarja; živim samo od podpore naših dobrih vaščanov. Kakor hitro ozdravim in bom lahko spet kaj zaslužila, vam takoj vse povrnem. — Lepo vas prosim, imejte usmiljenje z menoj, saj vidite da je zima, — in kam naj grem z otrokom?

Hren: Kar sem rekel, sem rekel, — naj vas pa še drugi drže pod svojo streho tako dolgo kakor jaz.

Mati: Za vse svetnike vas prosim, potrpite vsaj čez zimo.

Hren: Niti trenutka več, do jutri opoldne denar ali pa ven!! (Godrnjaje odide.)

Mati: O, ti človek brez srca! Tudi na tebe, skopuh, bo prišla božja kazen, takrat bi rad popravil storjeno zlo, toda bo prepozno!

Z a s t o r.

Sprememba.

(Globoko v gozdu vse s snegom pokrito, skale, na skali spi Janezek. Temna noč, sneži.)

1. prizor:

Janezek (pride): Kam sem zašel, nobene poti ne najdem, niti koščka veje ne morem pobrati, ker je vse tako globoko pod snegom. Kaj naj storim? Lačen sem in truden — noge so mi ozeble. Ne vem, kje bi našel pravo pot, da bi prišel iz tega gozda. Pokličem — mogoče me bo kdo slišal (kliče na vse strani, čuje se samo odmev) Halo, halo, halo, nihče me ne sliši! — Kaj bo rekla moja mamica, gotovo bo v velikih skrbih, ker me ni domov. (Veter, — snežinke po malem padajo.) — Tukaj na skali se malo odpočijem, potem bom pa tekel, da pridem do noči na kraj gozda. (Kratek premor. Poklekne na skalo in moli.) Ljubi Jezušček moj, prosim te, ozdravi mi mojo mamico, daj mi moč in pokaži mi pot iz tega gozda, da bi se srečno vrnil k mamici. Prosim, prosim zame, da bi se me usmilili vaščani in mi pomagali v tej hudi bedi. Čuvaj mi mojo mamico, da bi se ji kaj hudega ne pripetilo. (Veter.) Se usede na skalo. — Kako vleče veter — kako — sem iz-mu-čen. (Polagoma zaspi. Veter polagoma utihne. Začuje se lahna godba, na oder priplavajo zvezde razsvetljene in razsvetljujejo oder. Zvezde morajo biti do 12 cm velike ter transparentne. Nastopi angel, ki ima tudi na glavi zvezdo. Postavi se tako, da mu leži Janezek pred nogami.)

Angel: Poslal me je Izveščar sveta, da obvarujem tega onemolega dečka, ki je iz ljubezni do svoje bolne matere šel v snegu in viharju v gozd, da bi prinesel domov drva in zakuril svoji mamici. Svetle zvezde razsvetljujejo mu temno pot, da pride srečno v vas. (Protih dečku) Naj se ti izpolnijo tvoje skromne želje, Zveščar te je uslišal. — Prebudi se, mali deček, in nadaljuj pot. Svetle zvezde naj te vodijo. (Angel odide.)

Janezek (se prebudi): Kako lepe sanje sem imel! — Kje sem? — Kaj pomeni ta sijaj zvezd?

Zvezda: Pojdi deček, me zvezde ti pokažemo pot.

Janezek: Hvala vam, ljube moje zvezdice. (Zvezda gre polagoma naprej, Janezek za njo.)

Z a s t o r p o l a g o m a p a d e.

2. dejanje:

Sprememba: Vas pozimi, na levi cerkev, na desni gostilna. Mesečna noč.

1. prizor:

Prvi kmet (pride iz gostilne): Pojdi, Gašper, ura bo kmalu polnoč, glej, da nas vaščani ne vidijo, ko sva se tako dolgo zadržala v gostilni.

Drugi kmet (pride za njim): Presneto je danes mráz — kam se ti pa tako mudi, ali ne bi bilo boljše, da bi ostala še pri Cenetu, tam je tako prijetno toplo.

Prvi kmet: Poslušaj, nekaj ti moram povedati. Ali že veš, da je nocoj tega skopuha Ceneta kap zadela? Vsa vas se ga je zadnje čase izogibala.

Drugi kmet (začudeno): Kaj poveš, — saj sem ga še nocoj videl, ko je prihajal od bolne vdove na koncu vasi. No, to se bodo vaščani oddahnili, ko bodo zvedeli, da starega Hrena ni več. Soseba mi je pravila, da je hotel to bolno revo jutri postaviti na cesto, ker mu sirota ni mogla plačati stanovanja.

- Prvi kmet:** To je božja kazen za njegovo prevzetnost, vsakega, ki mu je bil le kaj dolžan, je toliko časa mučil, da ga je spravil ob vse premoženje, marsikdo je radi njega prišel na beraško palico.
- Drugi kmet:** Poglej, poglej, kdo pa tam prihaja.
- Janezek:** Dober večer, očka Gašper.
- Prvi kmet:** Kam pa dečko? Pa tako pozno.
- Drugi kmet:** Glej no, glej, saj to je Janezek. I kje si pa bil?
- Janezek:** V gozd sem šel po drva, pa sem zašel.
- Prvi kmet:** Ti si pa res priden deček, — na tukaj imaš desetak, pa kaj kupi za mamico.
- Drugi kmet:** Na tukaj imaš še enega od mene, ker vem, da si potreben.
- Janezek:** Hvala — Bog vam plačaj. To bo mamica vesela, ko ji prinesem gorko večerjo. Prepričan sem, da vam moja mamica, ko ozdravi, desetkrat povrne.
- Prvi kmet:** Janezek, zdaj pa kar hitro pojdi domov, da mamice ne bo skrbelo.
- Janezek:** Tekel bom, kolikor bom mogel, ker me mamica gotovo že težko pričakuje. Lahko noč. (Odide. — V zvoniku bije ura polnoči. Počasi gredo vaščani v cerkev. Vrata cerkve se odpro, tako da pade svetloba iz cerkve na oder. Ko odbije 12, pričnejo zvoniti zvonovi k polnočnici.)
- Drugi kmet:** Jutri pojdem k županu in ga poprosim, naj se zavzame za tega ubogega fantiča.
- Prvi kmet:** Pojdiva! Polnočni zvon že poje; začela se je polnočnica. (Iz cerkve se čuje godba in petje. Sveta noč itd. Med petjem zastor polagoma pada.)

Zastor.

3. dejanje:

(Kakor v prvem dejanju. Soba mora biti tako postavljena, da je do polovice odra globoka, ena polovica stoji v ospredju. Za to steno je skrito božično drevo in darila. Drevo je razsvetljeno.)

1. prizor:

- Mati:** Polnočnico je že odzvonilo in ga še ni domov, kaj se mu je neki pripetilo. — Bog ne daj, da bi se mu zgodila kaka nesreča. Moja edina tolažba je, moj edini sin, in sedaj, ko toliko trpim, naj še njega izgubim. Ljubi Bog usliši mojo prošnjo — čuvaj mi moje dete — ne daj, da se mučim, usliši me in pošlji mi mojega sina. (Čuje lahno zvonjenje kraguljčkov, vedno glasneje. Sani se ustavijo pred hišo.) Kdo neki prihaja k nam tako pozno? (Janezek priteče, v roki nosi velik zavitek.)
- Janezek:** Mamica, mamica, ali si kaj huda, ker me tako dolgo ni bilo? Vse ti povem. — Tukaj imaš gorko večerjo, vem da si že zelo lačna. (Položi zavitek na posteljo.)
- Mati:** Ljubi otrok, kaj se ti je pripetilo? Kje si bil tako dolgo, — hudo me je skrbelo — zdaj je spet vse dobro, samo da si pri meni!
- Janezek:** Tudi mene je skrbelo, ker nisem mogel hitro domov. Povem vam, kako je bilo. V gozd sem šel po drva, in sem zašel. Nisem mogel najti prave poti. Izmučen od iskanja sem pokleknil in prosil Jezuščka, da mi pomaga. Naenkrat se mi prikažejo zvezde in ena mi reče: »Le pojdi deček, me ti pokažemo pot.« Tako sem prišel nazaj v vas in sem srečal očka Gašperja in Miho. Od vsakega sem dobil desetak, z naročilom, da ti kaj kupim in prinesem. Potem me je pa Mlinarjev Janez s sanmi pripeljal do hiše.
- Mati:** Revček, kako si izmučen in premražen.
- Janezek:** To ni nič hudega, samo da si ti vesela.
- Mati:** Janezek, sedaj pa pojdi počivat, pozno je že.
- Janezek:** Prav nič nisem utrujen, tako sem vesel danes, kot da se je nekaj posebnega zgodilo.
- Mati:** Zdaj lepo poklekni, da pomoliva k Jezuščku in angelu varuhu.

(Janezek poklekne pri postelji. Čuje se lahna godba.)

Janezek (moli): Ljubi Angel varuh moj
Pridi k meni ti nocoj,
Stoj mi noč in dan na strani,
Vsega hudega me brani.
(Prav prisrčno prosim te,
varuj me in vodi me. Amen.)

(Drugi del stene se odpre, na beli mizi stoji božično drevo z darili, poleg stoji Angel. Godba se čuje.)

Angel: Poslal me je Zveličar sveta, da te poplačam za tvojo veliko ljubezen in za vsa dobra dela, ki si jih storil v svojem življenju. Bodi poslušen in vedno ubogaj svojo mamico, ki te ljubi z največjo materinsko ljubeznijo. — Vstani, mati! — Čuvaj svojega sina! (Angel odleti. Godba utihne, mati vstane in gre k drevescu.)

Mati: Ne vem, ali sanjam — ali je resnica — ta sreča!

Janezek: Mamica, poglej, koliko stvari in kako lepo drevesce polno lučk — in vse je naše, vse to nama je poslal Jezušček!

Mati: V nocojšnji sveti noči se je rodil v Betlehemu sin božji.

SLAVA IN MIR LJUDEM NA ZEMLJI.

Z a s t o r.

Ф. ПАВЕШИЋ, Сарајево:

РЕФЛЕКСИЈЕ О НАЦИОНАЛИЗМУ

Живот је Нација, а Нација је бесмртна. Живимо и радимо за Нацију, па ћемо бити бесмртни и лени као богови.

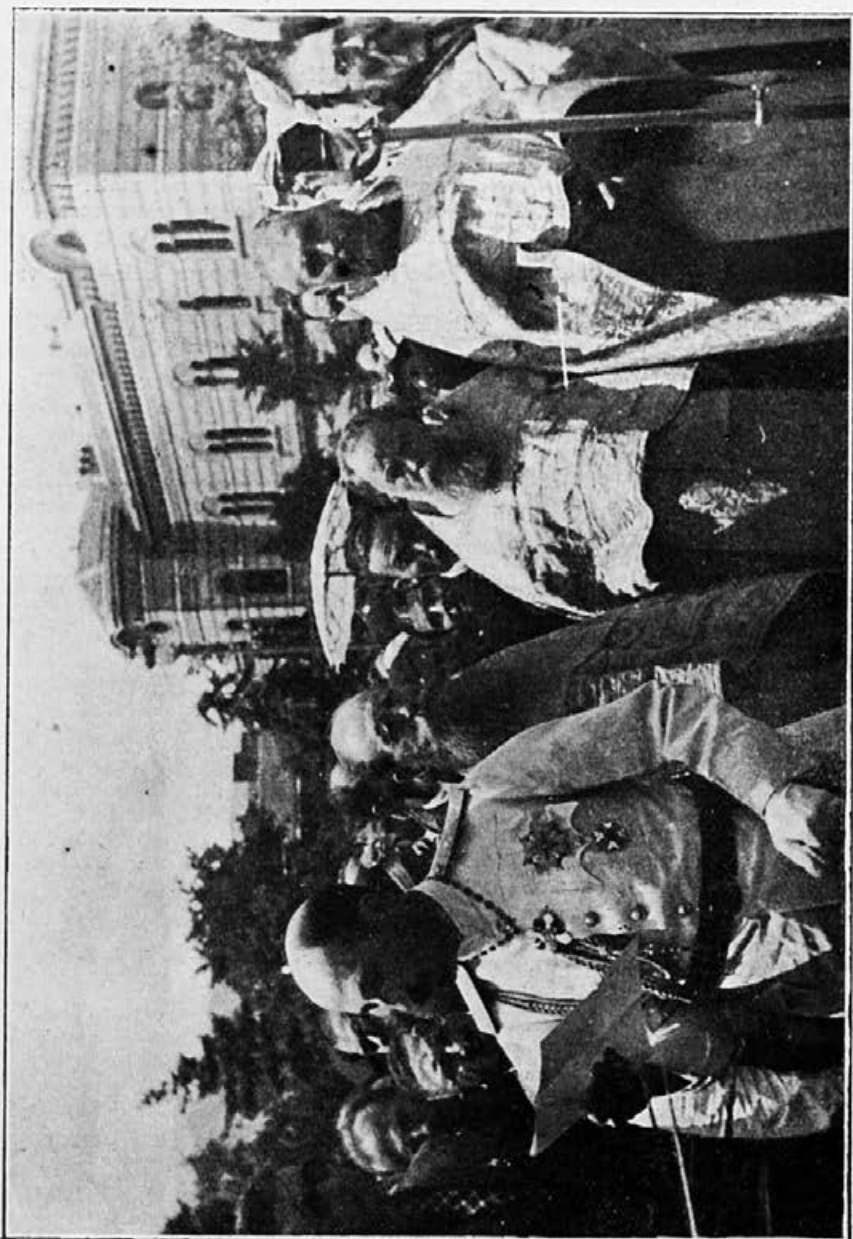
Љубити домовину значи љубити и себе, али љубити себе не значи љубити и Домовину. Желиш ли, дакле, да љубиш себе, љуби најпре Домовину; јер њена срећа и твоја је срећа, њен бол твој је бол, њена слава и твоја је слава, а њена смрт твоја је двострука смрт.

»Народ без своје историје, путник је без путничке исправе!« — вели наш велики Прерадовић. А ја би још додао: човек без национализма, безвредна је маса усмрћеног меса и погање крви.

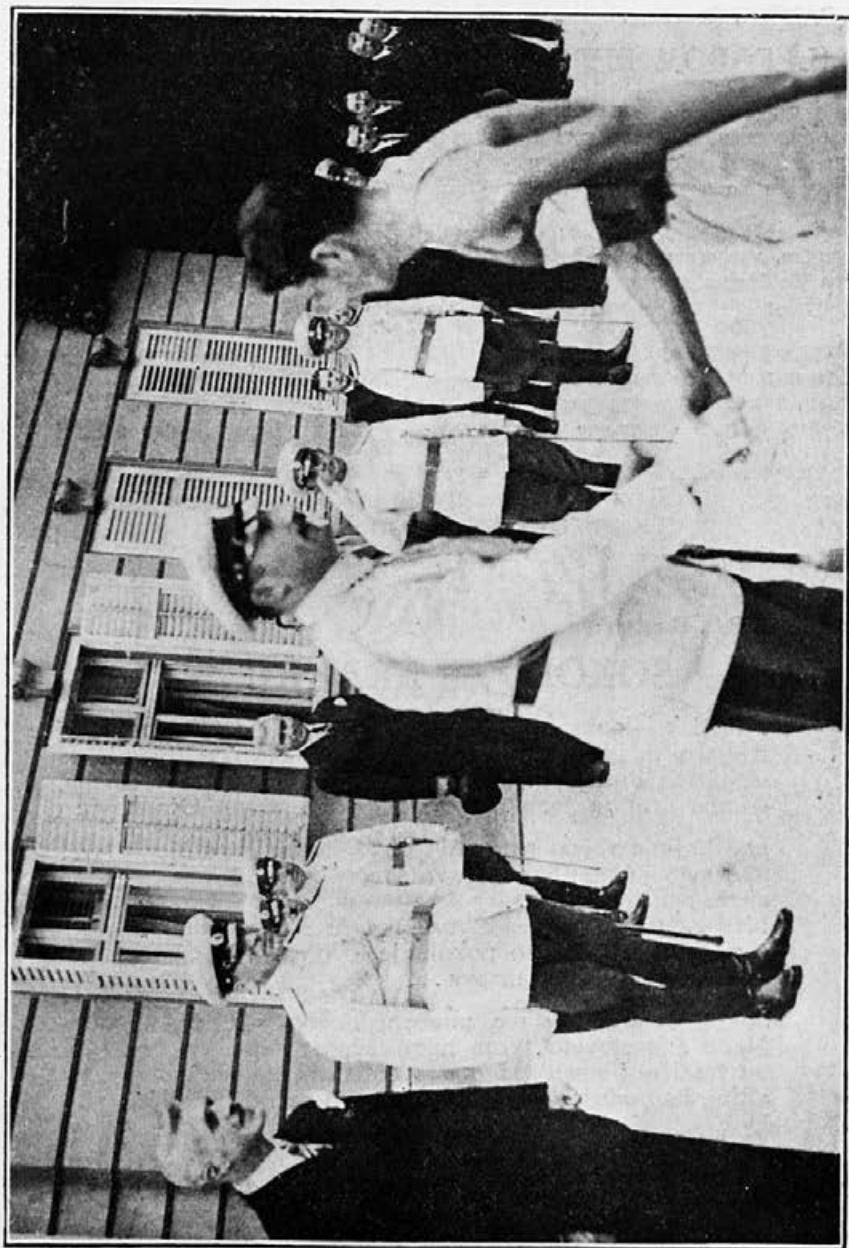
Неки говоре да се и национализам може поделити у разне форме и ниансе. Али они се страшно varaју. Национализам, као истинска манифестација љубави према народу, само је један и увек једнак. Сви они други »национализми« само су лоши сурогати и лоповски трикови за остваривање личних спекулација појединаца.

Lep stav na krugovima

Nj. Vel. Car Boris III na „Molebenu“ otvara VIII slet Saveza bugarskih Junaka

Jedan Junak predaje Nj. Vel. Caru Borisu III pozdravnu adresu, koju je stafeta donela iz starodrevnog Trnova

NAŠI PESNICI

Др. В. В. РАШИЋ, Београд:

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ ПЕТРУ II

Јачај се, јачај, Првенче мили,
Достојно чедо, народа Твог!
Отац и Мајка срцем Те свили,
Народ Те воли и Господ Бог!

Снажи се, спремај, Весниче лени,
Предано, мудро за народ Твој, —
Нека Те Мајка крепи, окрепи
Да будем срећа држави свој!

Свети је позив који Те чека,
За то и тежак, — лакшај га сад!
Памти, тумачи целог века:
Избрану лозу, — изданче млад!

Дивно знамење одавно носиш:
На челу Сокола стојиш нам Ти
И као војник срца нам својиш, —
Са Тобом увек бићемо сви!

Народ Те пази, у души носи,
Ти му празнину испуни сву,
С Тобом се диже, дичи, поноси, —
Запази добро одлику ту!

Не дај му никад да икад клоне
Или да душом осети јад,
Не дај му никад часове боне,
Буди му Вера, Љубав и Над!

С Косова он је и увек је чврст,
Воли га воли, од срца свог!
Ојачан дигни Стер и часни Крст, —
Па напред с Родом, — с нама је Бог!

MILENKO GATARA, Dugirat:

SOKOLU — KRALJU!

Nikad ko danas — Velikog herojskog Oca — ponosni Sine
i Kralju mladi korena snažnog Južnih Slavena,
ne pozna duša vrednost pobeda svetlih prošlih vremena,
gomila groblja junaka, bojišta pustih tužne Otadžbine

nad kojima večno plamenih mačâ nevidljivi stoje
nad svakim pedljom krvavo vraćene grude
sjene palih junaka ...
Nad zemljom svetom mrtvu čuvaju stražu i bude,
o mladi Kralju, novo pokolenje Tvoje,
iz duhovnog izvode mraka ...

Sokoli danas Te slave, ponosni Tobom se diče,
Nado Jugoslovena, koju nam večnost daje,
po tragičnoj smrti Oca za sreću i mir što pade:
»Živi, napreduj, rasti!« — sav verni narod Ti kliče!

Pa budi nam Otac i Vođa, ko što Ti behu Predi,
iz borbe nas vodi u borbu: svi smo uz Tebe ko zid!
Kad zatreba, Kralju, eto nas prvih na međi,
satanska krv će poteć niz naših mačeva brid!

Svevišnjeg molimo za Te, da nam uzrasteš ko hrast,
kormilo uzmeš u ruke sudbine Jugoslovena,
herojstvom Preda stečenu preuzmeš vlast:
većitoj povedeš sreći narod trih bratskih plemena!

JOSO MATEŠIĆ, *Generalski Stol*:

NA ŠESTI SEPTEMBAR

Gle, danas nam srca
Radosnije biju,
I zastave naše
Veseliše viju.

Praznik je sveti
Blagdan je slavija,
Rođendan Petra
Mladoga Kralja.

Svuda je radost
Zanemila boli
U crkvama punim
Narod Boga moli:

Da poživi Kralja
Što bez Oca osta,
Koj Herojem pravim
I junakom posta.

Tople se molitve
U nebesa viju:
Čuvaj nam Petra
I Jugoslaviju.

A besmrtnom Kralju,
Braća sa svih strana,
Zahvalnost šalju
Sjećajući se dana

Kad zastave nove
Svojoj vojsci dade,
Da zamjene stare
Pod kojima pade,

Mnogi junak lijuć
Krvicu za slobodu
I za bolje dane
Jugoslavskom rodu.

Zakletva se jedna
Našom zemljom ori:
Pod simbolom ovim
Svak će da se bori.

FERDO PAVEŠIĆ, *Sarajevo!*

LUČA NA LOVCĒNU

Petru II Petroviću Njegošu.

Blista se luća na vrh Lovćen - gore
Kao da je zvezda sa istoka pala,
A valovi morskog neštog šume,
I priroda je sva učutala i stala.

Pred tom lućom svetom pokolenja
I orlovi nad njom svoja gnezda viju,
Jerihonske trube njoj u počast ječe
I psalmi se dugi sa citara liju.

Pod granitnom stenom Njegovo se telo
U atome mrvli i nestaje sada,
A Njegovoj seni čovečanstvo celo
Klanja se i divi i ničice pada.

I dugo već tako ova luća blista
Na granitnom grobu besmrtnoga lava,
Sjajna kao oreol oko glave Hrista
I besmrtna kao Bog i lepa kao Slava.

JOSO MATEŠIĆ, *Generalski Stol*;

JESEN STIŽE ...

Jesen stiže rana
Prirodu da zlati,
I teške će trude
Blagoslov da plati ...

Kroz sve leto jarko,
U sve dane vruće,
Radilo se svuda
Van hlada i kuće.

Grejalo je sunce
S nebesnih visina,
Pevale su ptice
Sa zemskih nizina.

A nebo je ljudske
Sve videlo trude,
S blagoslovom ono
Nagradiće ljude.

SOKOLSKO GNEZDO

Tamo, gde se gordo u slobodi
Ori kliktaj po surome stenju,
Tamo, gde sve srcu tvome zbori
O junačkom jednom pokolenju —
Tamo je gnezdo sokolsko.

I dok odjek te prošlosti slavne
Tu u miru sad začaran spava,
Sokoličij duž granice stoje
Od Babune pa sve do Triglava —
Jer to je pleme junačko.

Veran vazda gnezdu pradedova
Kroz vekove otkad ono živi,
Soko dični i dušmane svoje
Junaštvom je znao da zadivi —
I gnezdo stoji ponosno.

Vihore je izdržalo mnoge,
Vazda bratska vladala je sloga,
Svi zajedno krv su svoju lili
Za to gnezdo i Sokola svoga —
Pa sada žive slobodno.

Već i mladi sokoli, gle, kliču!
K'o pretstraža duž granice stoje
Da grudima složno svi odbrane
Svaku stopu domovine svoje —
To im je zavet sokolski.

Napred, napred; Samo složno k cilju!
Nek' jedinstva gnezdo svako brani,
A dušmanin treba da upamti:
Soko ne zna šta su ropski dani. —
Živelii sokoli mladi!

Neka vihor lomi krta stabla,
Mladi soko ne plaši se njega;
Za slobodu k'o i otac njegov
Boriće se kraj sokolskog stega —
Čim borbe plane buktinja.

Združeni smo uvek nepobedni,
Otpor lako svakom ćemo dati,
A jedinstvu južnih Sokolova
Nek' pokuša neko na put stati! —
Jedinstvo — to je svetinja.

A. FRANCEVIĆ, Ljubljana:

POŽRTVOVALNA ŠTORKLJA

Gori!... Soseska v strahu skupaj dre,
ko plamen šviga, po seniku žre,
se lačno stega, vedno više sega.
Gasilci, ukrotite li požar?
Saj ne, sam ogenj tu je gospodar.
Tačas priplava štokrlja skozi dim,
obleta gnezdo, dviga se nad njim,
ko smrt mladiča gola ji oblega.
»Potegni s kavljem gnezdo ji na tla!«
Možak se spenja, drog pa ne dosega.
Zaman. Goliča zubelej že objema.
Peroti starka zdaj sprostre in nema
na rod svoj sede, da ga reši zla.
V trenutku plamen prek družine brzne,
s strupenimi jeziki jo oblizne.
Tedad vse scvrto že v pepel se ruši.
Presunjen vsak vaščan začuti v duši:
Ljubezen mater — čudež čudežev,
pri materah nikjer ni judežev.

JOSO MATEŠIĆ, Generalski Stol:

ZDRAVO, KRALJU!

Zdravo, Kralju, Ti Sokole Prvi,
Zdravo, Nado naše zemlje jake,
Zdravo, Diko rode jedne krvi,
Koji rode Heroje — Junake.

Jer Sin jesi Kralja i Heroja,
Koji nam stvori slogu i slobodu,
I ostavi slavna dela Svoja
U amanet jugoslavskom rodu.

Tvoja braća Tvoj rodendan slave
I gromorne pozdrave Ti šalju:
Živeo nam, Sine Majke Slave,
Naš Ponose, Ti naš Mladi Kralju!

Zdravo, Kralju, Zdravo, naša dika!
Zdrav nam bio nebrojena leta,
To Ti želj malo i veliko
Širom svega slovenskoga sveta!

VILKO R. LJUBIN, N. Gradiška:

KRIJESNICA

Čim dan se zatre bijeli
I noćca ljetna laka
Spusti se zemljom tihom,
Već svijetla neka zraka
Svjetluca iz tog mraka.

To krijesnica je mala,
Što sad je pohitala
U letnje tiho veće,
Da pali sitne svijeće.

FERDO PAVEŠIĆ, Sarajevo:

ZLOBI

Poput zlatnoga idola
Vladaš širom sveta,
Kao koprena teškog ola
Ti treperiš razapeta.

Stvorila si mnogo zala
I bolnoga iskustva.
Mnoga srca raskidala
I skrhalo čuvstva.

Ljudska truješ srca
I svetinje grešno hudiš,
Svako srce teško grca
Kada ti mu sudiš.

Da l' je s tobom ikad iko
Našao tek mrvu sreće?
Nikad, zlobo, nikad niko
U tebi je naći neće!

Zadnji časi doć' će nama
Kada mnogo mine ljeta,
A ti još ćeš nad dušama
Ljudskim lebdet razapeta.

SOKOLSKO - JUNAČKI SLET

VIII svejunački slet

Hrlite bračo, Sokoli sivi,
Kličite gromko čitavim svetom.
Da su dva brata — dva iste krvi —
Stisnuli ruke zanosnim kretom.

Očevi naši zgrešišo mnogo,
Što mržnjom bratstvu zbrisaše trag,
A tudin mrki posla nam bedu
I bratskoj slozi kumova vrag.

A sinci naši — Sokoli sivi —
Bratimstva sloge užgoše plam
I grle se braća i ljube žarko
Povesti hude nije ih sram.

Žrtvenik sveti slovenskog ognja
Tim časom jači razbukti žar.
Molite, sinci! Molite, bračo!
To višnjeg Boga silni je dar!

Hrlite, bračo — Sokoli sivi —
Do slovenskog ognja gde gori plam;
Tu zavet sveti sinova naših
Nek zbríše posve dedova sram!

Zakunite se nad vatrom svetom,
Da čete bratstva čuvati kam
I nigda više povest nam ne sme
Pred celim svetom bilježiti sram.

Taj zavet sveti držite, sinci,
U svojoj duši, u svojoj krvi:
I nek je proklet, proklet od Boga
Tko proti njemu korakne prvi!

Hrlite, bračo, Sokoli sivi, —
Kličite gromko u svetom času
U kom dva brata — dva iste krvi —
Spoznaše da braća bjehu i da su.

A. FRANCEVIČ, Ljubljana:

LASTOVKE IN KOMARJI

Čuj ta ščebet iz rečnega korita:
mrčesa roj in jata lastoviček
po bliskovo čez šaš in nizki biček
za biti in nebiti se podita.

A v meni dve vprašanji se borita:
naj ljubim v s o prirodu blagi striček?
naj prednost komu da srcá ognjiček?
Komar in ptič pač rada le živita.

Poznan prepotnik tu mi v misel seže:
»Sveta uganko hočeš razvozlati?
Saj veš, da vselej šibkejši podleže.«

Pa naj za vse skrbi Narava mati.
A vendar ta občutek se prilježe:
z močnejšo — lastovko — smo si med
brati.

RUDOLF MOHAR, Loški potok:

SOKOLOVO SRCE BIJE ...

Koder bistra Sava teče,
koder Drava se preliva,
koder Dunav vale vije
in kjer Sočo Jadran pije
Sokolovo srce bije
za dom goreče.

Vidiš morje valoveče?
Nada naša tamkaj biva,
brod slovanski tam se vije,
reke naše morje pije — —
Sokolovo srce bije
zanj goreče.

Polje glej le-to cveteče!
Sad njegov kdo neki uživa?
Trta tod se bujno vije,
kdo pa njeno vino pije? ...
— — Sokolovo srce bije
zanj goreče.

Poglej gore te kipeče!
Naj po nji Slovan prebiva:
dokler hraste burja vije,
dokler reke morje pije,
dokler Sokolovo srce bije
za dom goreče! —

BIĆE KIŠE...

Oblak sivi, tmasti, gusti
Sve se širi više, više;
Vjetrić huji ko da zbori:
»Biće kiše, biće kiše!«

Uvija se mjesečina
U oblake većma više,
A zvijezdice plaho trepću:
»Biće kiše, biće kiše!«

Noćca ide — zemlja snije
U san pada više, više;
Pomrčina tiho šapće:
»Biće kiše, biće kiše!«

Prve kaplje udariše
Lako, jače, pa sve više,
A sekica Ljuba šapće:
»Evo kiše, evo kiše!«

PERO MATEŠIĆ, Generalski Stol:

KRALJU — SOKOLU

Na rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II

Sve Sokolstvo slavi ovog dana
Sveti spomen Tvoga rođendana,
Prvi puta kao svog Vladara,
Naše zemlje mladog Neimara.

Tvog rođenja slaveć spomen sveti
Tebi pozdrav svih Sokola leti,
Tebi Kralju, Starešini Svomu
U slobodnom jugoslavskom domu.

A uz pozdrav i molitve sviju
K Višnjemu se do nebesa viju,
Moleć Boga svih nas Gospodara,
Da nam čuva i živi Vladara.

Soko jesi, sin Oca Sokola —
Za kim srca puna su nam bola —
Država Ti puna Sokolova
Kakvi samo rodi zemlja ova.

Mirno živi, spremaj se i rasti,
Tvoja zemlja u sreći će cvasti,
Jer za Tebe i za Otažbinu
Milioni i žive i ginu.

Zalud dušman i kopa i ruje,
I planove zalud klete kuje —
Sokoli su budni na braniku
Braneć ovu državu veliku.

Oni danas Tebi pozdrav šalju:
Na mnogaja živi Mladi Kralju! —
To su želje svakog pravog brata:
Svakog Srba, Slovenca, Hrvata!

MIŃKA SEVERJEVA, Ljubljana:

POMLAD SOKOLIČEV

Pohitimo, Sokoliči,
tja čez širno, cvetno plan!
Vabijo nas loke, griči,
kliče nas pomladni dan!

Volja naša mlada sije
jasno nam kot žar nebá,
v žilah moć junaška klije,
pesmi vro nam iz srcá.

Zdaj je čas, da se krepimo!
Zdaj cvete, blesti naš maj!
Svežosti se napojimo
za bodoćih dni sijaj!

Domovina, naša mati,
vzklili smo iz tebe mi,
dnevi vzklili bodo zlati
kdaj iz naših ti moći!

TRI VESLAČA

Jedna grana sa tri cveta
Jednome se vencu spleta:
Tri su cveta jedan venac
Srbin, Hrvat i Slovenac.

Tri alema jedna kruna
Tri veslača jednog čuna;
Proti vetru, proti buri
Složna trojka napred juri.

Složno svaki radi veslom
K istom cilju, istim geslom,
Samo sloga k cilju vodi,
K sreći, miru i slobodi.

Bura besni, val se diže,
Lađa k cilju srećno stiže.
Trojka peva, gajdaš svira
čamac plovi lukom mira.

Tek uz muku jakih ruku
Dovedoše čun u luku;
Da je jedan malaksao
Čun bi stigo udes zao.

Sloga bratska dokle vlada
Svaka sprečka s puta pada;
Samo dok se braća vole
Dušmanu će da odole.

Dokle vlada sloga prava
Vesela je majka Slava;
Sloga plod je zdrave glave
Samo sloga plod je Slave.

БУРА Ж. ЧОЛИЋ, војник, Ресан:

ОТАЏБИНО

(Сени Витешког Краља Александра I Ујединитеља)

Отаџбино, мајко наша, дај деци свој реци
Докле ће нам падати највећи синови славе?
Зар није доста крви што пролише наши преци?
Зар није доста кости у раци »Гробнице Плаве«?

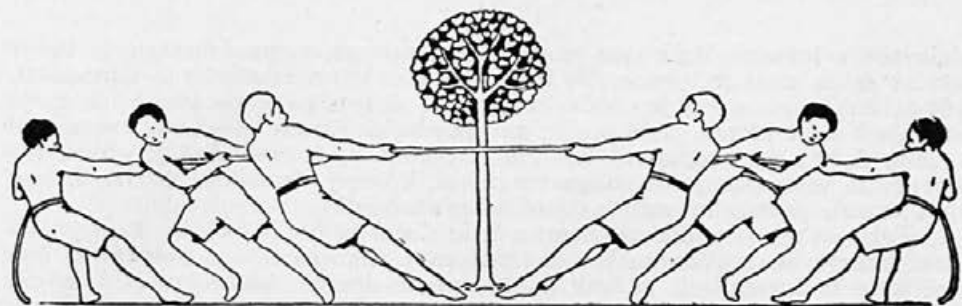
Питам Те, мајко, и ја, са Твога класичног југа:
Докле ће једног по једног кидати од срца Твог?
Докле ће са те стране да Ти се нанаша туга
И докле ће шкргутом зуба да се призивље Бог.

Тешки нас снађоше дани сад у време слободе —
У весела наша срца, уш'о је горак јад.
Наш највећи Вођа остави нас нагло и оде —
Ишчезну борац славни и јунак мудар и млад.

Докле ће трајати тако, докле тако да стоји —
Зашто је весеље оно заменио пусти плач?
Женева, мајчице наша, теби сад правду кроји,
Ал боље би за те било — да се уздигне бритки мач.

Славни осветник Косова, који је кроз албанске крши
Водио народ јадни неустрашиво, храбро ко див.
Овенчан ореолом славе — велико дело сврши —
И сад кад треба га живи — Он није више жив.

Отаџбино, мајчице, — доле нек иде прина —
Утари сузе горке — нек престане срце да јеца.
Освета мора доћи за највећег Твога Сина —
То траже синови твоји — остала твоја деца.

RADOVI NAŠEG NARAŠTAJA

KAREL ROSENSTEIN, Jesenice:

ZGODBA O TINETU

1.

Delavska mladina. Kdo pozna vse globine življenja, skozi katere gre delavska mladina? Kdo se zanima za usodo ubovega mladeniča in mladenke, ki ji teče zibelka v nizki, črni in zakajeni baraki? Kdo ve za neštne boje, za pogoste zablode, ki prepletajo življenje delavskega otroka od rojstva in često do smrti? Komu se smilijo ti izmečki življenja; kdo jim skuša pomagati; kdo skuša odvrniti od njih usodo, ki jim uničuje življenje? Le oni ve, kaj je življenje delavskega otroka, ki je sam prebrodil to trnjevo pot, le oni ve za vse prepade in globine tega življenja, ki jih je sam prekoračil. A vsak, ki je srečno prebil to težko življenje, se ga nerad spominja in često popolnoma pozablja milijone in milijone ubožcev, ki jim še sedaj teče življenje v senci tovarniških dimnikov, ki jih še sedaj mori najhujša beda, ki jim je življenje samo dim, črn in umazan dim.

Tudi Tine je bil eden izmed onih, ki jim je zibelka tekla v delavskem revirju, v senci visokih, okajenih dimnikov. Bil je visoke rasti, kostanjevih, gladko nazaj počesanih las in modrih oči. Obraz mu je bil bled, oči globoko vdrti. Očeta mu je v nežni mladosti vzela vojna. Z materjo sta živela v nizki in skromni podstrešni sobici. Mati se je dan na dan mučila v tovarni in tudi sam je često prijel za delo, da si je prislužil za hlače ali suknič. Živela sta skromno, mnogokrat v pomanjkanju. Uborna plača, ki jo je mati dobivala, nista vedela, kam bi dejala. Če sta plačala stanarino, jima je komaj še ostalo za skromno hrano. Za obleko ni več ostalo. Kolikokrat jima je zmanjkalo hrane, da monda ves dan nista imela v ustih koščka suhega kruha in kolikokrat jima je pozimi pretresal mraz kosti, ko nista imela za drva, o tem ni vredno, da bi govoril. Saj revščine tako in tako ne more razumeti drugi kot oni, ki jo je sam doživel ali jo doživlja, a temu je ni treba ponovno opisovati. Dovolj je, če vemo, da je živel življenje enega izmed mnogih proletarskih otrok, ki poteka enolično in žalostno in se navadno konča šele s smrtjo onega, ki ga je usoda zaznamovala in mu napovedala trd in brezupen boj.

Tine je bil že od mladega navajen samote. Kolikor mu je segal spomin v preteklost, je hodila njegova mati vsak dan na delo v tovarno. Dokler je bil še majhen, ga je čuvala med tem časom neka ženska, ki ji je kratkomalo pravil teta. Ko je nekoliko dorastel, mu je mati vsak dan pripravila hrane in ga zaklenila v sobico. Tako je ves dan posedal na oknu podstrešne sobice in opazoval vrvenje na ozki in zaprašeni ulici, kjer so dan na dan romale mase delavcev v tovarno in iz nje. Gledal je dolge vrste voz, katere so vlačili žilavi, suhi in hudo zgarani konji. Opazoval je vrvenje črnih in zamazanih

delavcev v tovarni. Vsak dan je opazil kaj novega, nerazumljivega, in ko je zvečer prišla mati iz tovarne, jo je že pričakoval pri vratih in jo izpraševal: »Mati, kaj je to — kaj je ono?« In mati, ki je prišla domov izmučena, ga je stisnila k sebi in mu razlagala in pojasnjevala. Potem je ni več izpraševal o tem, dobro si je zapomnil, kar mu je povedala. A vsak dan je odkril kaj novega in vsak dan jo je znova vpraševal, ko se je izmučena od naporega dela vračala domov in sedla na stol poleg štedilnika.

Tako so mu potekala mladostna leta. Začel je hoditi v šolo. Tam je doživel mnogo presenečenj, a še več razočaranj. Čim starejši je postajal in čim več se je učil, tem bolj je čutil med seboj in drugimi ljudmi prepad, ki mu je branil, da bi se družil z njimi. Zamišljen je hodil po svojih potih, nihče ga ni poznal in tudi on ni poznal nikogar. V knjigah, ki mu jih je kupila mati, je bral besedo prijatelj, a ni vedel, kaj je pravo prijateljstvo. Vsi ljudje so se mu zdeli zahrbtni in zlobni. Zato jih je zasovražil in izogibal se jih je, kjer je le mogel. Od vseh ljudi se mu je zdela samo ena oseba dobra, samo ene osebe se je oklepал in le k njej se je zatekal, kadar se mu je godila križnica ali kadar je doživel novo razočaranje. To je bila njegova mati. Njegova drobna in od hudega napora izmučena mati, ki ji je daroval vso svojo ljubezen, ki ji je zaupal in h kateri se je zatekal v žalosti. Kadar ni bilo matere, je ali posedal na oknu in opazoval ljudi ali pa se vdajal sanjarjenju. Za njega svet ni bil tak kot za druge. V vsakem kamnu je videl živo bitje, v vsakem drevesu je gledal čutečo dušo, pri njem so živele bajna bitja iz bajk in pravljic, zanj so bile vse povesti, ki jih je bral, resnične in zvečer, ko se je naredila tema, je v vsakem kotu videl strah in le nerad je bil sam zvečer v temni podstrešni sobici.

Ko je bil večji, je rad zahajal v gozd in v hribe. Srečnega in zadovoljnega se je počutil, kadar je sam korakal skozi zeleni gozd ali stal na grebenu visoke gore in gledal v rodovitne doline pod seboj, opazoval vasice, skrite med drevjem, ali sledil z očmi teku bistrih rek, ki so se liki srebrne niti vleklye po dolinah. Vesel je bil, kadar je sami ležal v senci visoke bukve in poslušal rahlo pošumevanje drevesnih vrhov, ki so se nagibali eden k drugemu in si šepetali stoletne pravljice. Ptice in živopisane cvetke so mu bile prijateljice, ki so mu razveseljevale srce, kadar se je žalosten in razočaran zatekel v gozd, v samoto. Če bi moral v gozdu srečati človeka, se mu je izognil. Sovražil je ljudi, posebno male dečke, ker so bili za njega vsi hudobni. Zalezovali so ptičja gnezda, trgali cvetlice in tako ugonabljali živa bitja, ki imajo ravno tako srce in dušo kot ljudje. Saj za Tineta je imela vsaka cvetica in vsaka ptica dušo in srce. Zato je s pobožnostjo v srcu poslušal ptičje petje, in le redkokdaj je utrgal cvetko. Samota je bila Tinetu najljubša. Če je bil vesel, si je želel samote, če je bil žalosten, je bil tudi najraje sam. Tako so mu leta potekala v nizki podstrešnici, v samoti, daleč od vrvenja ljudi.

Nekega dne je kot po navadi sedel v sobici in zamišljeno zrl skozi okno — star je bil takrat okoli osem let. Nenadoma se obrne in pogled mu obvisi na sliki, ki je visela nad materino posteljo. Slika je predstavljala šest telovadcev. Neštetokrat je že videl to sliko, a nikdar še ni pomislil ali se vprašal, kdo so ti ljudje na njej. Obrnil se je k materi, ki je ravno pripravljala večerjo in vprašal:

»Mati, kdo so možje na onile sliki? Zakaj visi ta slika nad tvojo posteljo?«

Mati je bila navajena takih vprašanj in mirno mu je odgovorila, naj počaka, da mu bo po večerji povedala, koga predstavlja ta slika in zakaj visi na steni. Težko je pričakoval Tine, da sta z materjo povečerjala. Nato jo je prijel za roko in rekel:

»Mati, sedaj pripoveduj.«

Mati ga je pogladila po licih in pričela:

»Bilo je pred mnogimi leti, lko sem se spoznala s tvojim očetom. Takrat je bil tak, kot ga vidiš tam na sliki. Tretji od leve je. Srečno sva živele dve leti. Delal je v tovarni in stanovala sva v tej hiši kot sedaj midva, a ne v

podstrešju, temveč v prvem nadstropju. Tedaj je prišla vojna. Tvoj oče je moral na fronto in od tam se ni več vrnil. Ubili so ga. Za naju so se začeli slabi časi. Zapustiti sva morala lepo stanovanje in se preseliti v to podstrešno sobico. Polovico pohištva sem prodala, da sem mogla kupiti potrebne kruha. Na srečo sem kmalu dobila službo v tovarni. In od takrat delam vsak dan in se mučim za borni kruhek. Povedati ti pa še moram, da je bil tvoj oče vnet telovadec. Bil je med najboljšimi telovadci v našem mestu. Telovadil je pri Sokolu. Ti še ne veš, kdo so Sokoli in kakšna organizacija je to, a čez dve leti ali tri leta boš tudi ti šel k Sokolom in tudi ti boš postal tak telovadec in dober Sokol, kot je bil tvoj oče.

Tine je z odprtimi usti poslušal materino pripovedovanje. Bore malo je razumel, kar mu je povedala mati. O Sokolih je že nekaj slišal, a ni se zanimal, kdo in kaj so. O očetu mu je mati že mnogokrat pripovedovala, a tega mu še ni pravila, da je bil Sokol. Zato ga je zanimalo, kdo da so Sokoli.

»Ali so vsi ljudje Sokoli?« se je obrnil k materi.

»Ne. Samo nekateri,« mu je odgovorila mati, ki si je z robčkom brisala solzne oči. Spomin na lepe čase, ki so minili za vedno, ji je orosil oči. A Tine s tem še ni bil zadovoljen.

»Ali so Sokoli tudi hudobni, kot so drugi ljudje? je vprašal dalje.

»Sokolji niso hudobni in tudi ne smejo biti. Pravi Sokol je vsak dober in odkrit, ne pa zahrbtn in zloben, kot so mnogi drugi ljudje.«

Čudno, si je mislil Tine, potem še gotovo nisem videl nobenega Sokola. Kje neki žive? Že je hotel vprašati mater, če so ravno taki kot so navadni ljudje ali drugačni, a se je nenadoma premislil, ko je videl solzne materine oči. A imel je že tako dovolj razmišljati. Danes je slišal dosti novega. Posebno Sokoli mu niso šli iz glave. Če so dobri, bi šel tudi jaz med nje, si je mislil. Pa že morajo biti dobri, saj je bil tudi oče med njimi in oče je bil ravno tako dober kot mati.

»Kajne, mati, da bom tudi jaz šel med Sokole?« je rekel materi, preden je legel v posteljo.

»Da, ko boš starejši. Sedaj si še premlad,« mu je odgovorila mati.

Pomirjen je legel. Samo da bo šel med Sokole. Silno je radoveden, kakšni so. Da bi že bil skoro star, si je mislil.

(Dalje prihodnjič.)

РАДИВОЈ Ф. КОПАРЕЦ, Београд VI:

МИ СМО УВЕК СПРЕМНИ...

Усред белог дана и у појној ноћи
Ми, Соколи млади, спремни смо к'о диви
Да од себе дамо све младишке моћи
За храбри нам народ... Ми, Соколи сиви!

О, ми знамо да се душмани на наше
Родољубне клике уз безбрижност смеју,
Но ипак нас они не могу да плаше,
Јер у нама сени прадедова веју.

Прадедова, који без јаука, немо,
Падаху, све један по један, без бола,
А по њима, мртвим, гавран је припрем'о
Раскалашну гозбу... Гозба страшна, хола!

Но ипак су они, неломљивом моћу,
Истрајали гордо... Ми, потомци њини,
Спремни смо да дамо, по дану и ноћи,
Цело биће своје драгој Домовини.

KAKAV MORA BITI DOBAR SOKO?

Sam reč »Soko« sadrži u sebi nešto ponosna i plemenita; ona je simbol dobrote i pravednosti, pa stoga moramo biti dosledni tih značenja i ponašati se kako to dolikuje pripadniku velike sokolske organizacije. Moramo biti hrabri, plemeniti, uvek spremni učiniti dobro delo, uvek spremni boriti se za pravdu i čast i neokaljana srca stupati snažno i ponosno pod svetim i uzvišenim sokolskim zastavama. Mi smo časni ljudi, svesni smo našeg poziva i znamo da ćemo moći biti ideali naših drugova samo tako, ako se ponašamo pošteno, hrabro i plemenito. Mi smo naslednici sredovekovnih vitezova, koji su se mačem u ruci celog svog života borili za čast i poštenje. Ne smemo biti samo pusti govornici, nego moramo te naše misli i nastojanja i ostvariti za dobrobit celog našeg roda. Prvi korak, tim velikim rečima učinićemo iskrenošću. Budj iskren, govori uvek istinu i održi zadanu reč, pa se nećeš bojati da ti ko predbaci da nisi dobar Soko. Ono što kažemo moramo i učiniti, pa makar nas to i mnogo stajalo. Tko prekrši zadanu reč taj više ne spada u naše kolo, taj ne samo da nije Soko, nego nije ni čovek; takvog se svi čuvaju i uklanjaju mu se. Takve ljude moramo žigosati i upirati na njih prstom, da svaki znade da on nije Soko. Kako bi izgledalo da jedan Soko laže, da okalja svoju sokolsku čast i svoj plemenit ponos. Ima slučajeva gde ljudi, koji imaju neku čast i neku funkciju krše svoje reči samo zato da mogu i dalje ostati na svom položaju: to su častohlepni ljudi kojih se takode dobar Soko mora kloniti. Ako budemo mi već sada dok smo još mladi neiskreni, teško ćemo se toga odučiti i zapadaćemo iz jednog zla u drugo još veće i pokvarenije. I naš narod, u kojeg se moramo ugledati, vodi borbu protivu laži i prikazuje ju kao najvećeg protivnika dobrog i poštenog života i on je tu borbu ovekovećio u lepim poslovicama, koje se vrlo rado spominju radi lepog izražavanja i duboke misli. Mi Sokoli kao simbol lepog i dobrog moramo pogotovo da gojimo istinu i da s prezirom gledamo na onog sudeonika naše slave, koji bi se o nju ograšio. Pogotovo ne sme se dogoditi da bi ko prekršio zadanu reč, jer, kako sam spomenuo, takav Soko je beskoristan privesak Sokolstva i on kvari ugled celokupnom Sokolstvu. Mi, naraštaj, moramo nastojati da se među nama ne nade takvih, jer je to sramota i ljaga za sve nas koji želimo dobro i pošteno raditi za napredak Sokolstva i za dobro naše domovine i našeg naroda. Časnu reč ne smemo uzalud davati, nego mora da bude naročito sveti događaj kad je dajemo, ali je zato i uz cenu svog vlastitog života moramo i održati, jer samo tako bićemo vitezovi današnjice.

Naraštaju, goji istinu, a proganjaj laž, budi iskren kao što su bili i našj dedovi, jer samo tako bićemo plemeniti i dostojni naslednici naših velikih i hrabrih predaka i dobar temelj naše mlade jugoslovenske države.

Mi omladina, smo sada tek u početku života, ne znamo što će nam doneti sutrašnjica, pa stoga moramo usaditi u naša mlada srca lepe ideale nepokvarenosti i istinoljublja.

Premet preko stola

GLASNIK

Godišnjica mučeničke smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, 9 oktobra navršava se godišnjica mučeničke smrti najvećeg jugoslovenskog Kralja, koji je i Svoj život položio na oltar domovine, Kralja koji je sav Svoj život posvetio Svome narodu i Svojoj napaćenoj Otadžbini. Kao što je za vreme svetskog klanja znao mačem u ruci da bojuje i brani čast i opstanak Svoje domovine, još je većom požrtvovnošću radio za vreme mira da Svoju slobodnu državu ojača izvana i iznutra, da ju uvrsti u red najjačih i najsređenijih zemalja u svetu. Kao apostol mira radio je za mir i spokojstvo među narodima, znajući što ratovi donose državama i narodima. Na tom časnom i uzvišenom delu On je i našao svoju preranu smrt. Viteški Kralj Ujedinitelj, ratnom slavom ovenčani Kralj, pao je kao najistaknutiji pobornik mira.

Koliko smo mi dužni velikom Kralju, svi to i suviše dobro znamo. Nama Sokolima nije On bio samo Kralj, On nam je bio istinski Brat i Otac, veliki naš Zaštitnik. Bio je najplemenitiji i najoduševljeniji Soko, koji je Svoje sokolsko uverenje nosio duboko u duši i po sokolskom naučavanju živeo i radio. 9 oktobra treba naše Sokolstvo, a ono to i hoće, da oda najdostojniju poštu Senima Viteškog Kralja-Sokola, da Mu prisegne da će čuvati Njegov poslednji amanet, i da će svom dušom i svim srcem raditi za svog Mladog Kralja, da Mu vladavina bude lepša i srećnija njego Njegovom mučeničkom Ocu.

Tragična smrt belgijske kraljice Astrid. Početkom septembra o. g. prigodom jednog automobilskeg izleta belgijskog kralja i kraljice nastradala je životom belgijska kraljica Astrid, dočim je belgijski kralj Albert zadobio teške povrede. Ova je vest duboko potresla i naš narod, videći nesreću i bol savezničkog belgijskog naroda, koji je prošao u svojoj prošlosti istu kalvariju kao i naš narod.

Pokrajinski slet u Taboru. Dne 5, 6 i 7 jula, dakle nekoliko dana pred svejunaki slet u Sofiji, bio je u Taboru, poznatom historijskom gradu u Češkoslovačkoj, pokrajinski slet, zapravo slet praških župa i one u Taboru. Zbog sleta u Sofiji naše je Sokolstvo bilo brojno slabo zastupljeno; bilo je oko 30-tak braće i sestara, koje je vodio I zamenik starešine br. E. Gangl. Na sletu je nastupila naša uzorna savezna vrsta, koja je za svoje izvedbe pobrala buru oduševljenja. Vežbače je vodio savezni podnačelnik br. I. Kovač. Uspeh i češkoslovačkog i našeg Sokolstva bio je potpun.

Plivačke utakmice Saveza SKJ. Naš Sokolski savez priredio je ovogodišnje plivačke utakmice dne 8 septembra i to u Splitu. Takmičili su članovi iz 5 župa i 6 društava. Dne 7 septembra bio je tečaj za plivačke suce; bila su 23 brata. Tečaj je vodio br. H. Macanović. Plivačke utakmice vodio je savezni načelnik brat dr. A. Pihler. Prema uspehu dobijaju društva ova mesta: 1) Zagreb 2 (ž. Zagreb), 2) Split (ž. Split), 3) Korčula (ž. Mostar), 4) Vranjic (ž. Split), 5) Trbovlje (ž. Celje), 6) Novi Sad (ž. Novi Sad). Župe dolaze po uspehu na ova mesta: 1) Split, 2) Zagreb, 3) Mostar, 4) Celje, 5) Novi Sad. — Uspešni takmičenja zadovoljavaju.

Savezni plivački tečaj. Od 8 do 15 septembra o. g. održan je u Splitu II savezni

plivački tečaj. Učestvovalo je 35 tečajnika iz 15 župa i 25 društava. Tečaj je vodio br. H. Macanović, pročelnik saveznog plivačkog oteka. Na tečaju su predavali naši najistaknutiji sokolski plivački teoretičari i praktičari. Tečaj je pokazao vrlo dobre uspehe.

Škola za telesno vaspitanje. Početkom meseca septembra doneta je uredba, kojom se osniva visoka škola za telesno vaspitanje. Škola ima dva odeljenja: za lica iz građanstva i za oficire. Škola će početi s radom 1 novembra o. g. Primaće se lica mlađa od 25 godina, koja su završila koju srednju školu sa završnim ispitom. Ovo je prva i jedina visoka škola ove vrsti u našoj državi. Ova škola davaće nastavnike gimnastike za srednje škole, prednjake Sokolstvu, učitelje raznim gimnastičkim i sportskim udruženjima te našoj vojsci. Škola je bila prepotrebna, te je njenim osnivanjem udaren jak temelj općem telesnom uzgoju našeg naroda.

Olimpijada u Berlinu 1936 godine. Naredne godine biće u Berlinu velika olimpijada, kojoj će učestvovati skoro svi narodi sveta. Na ovu olimpijadu sprema se i Sokolstvo. Nastupaće i naše uzorne savezne vrste, a možda i jače sokolsko odaslanstvo, koje će nastupati u prostim vežbama. Naše vrste vodiće po svoj prilici naš odlični sokolski radnik brat dr. Viktor Murnik, koji je poznat u čitavom gimnastičkom svetu s uspeha naših sokolskih vrsta na međunarodnim gimnastičkim poprištima, gde su one bile ili prve ili među prvima. Uvereni smo, da će uspesi i naredne godine biti časni, iako se imamo da borimo s najjačim protivnicima, a i sa skromnim sredstvima.

Polovica nastavnika u Češkoslovačkoj su Sokoli. Češkoslovački Soko želi, u zadnje vreme točno da ustanovi, kako je njegovo članstvo sastavljeno s obzirom na razne staze. Tako je našao da su između nastavnika (učitelja i profesora) 53 postotka članovi Sokola, a između učiteljica i profesorica više nego 37 postotaka. Još više članova ima među češkim nastavnicima u Moravskoj i Šleskoj, i to 59 postotaka nastavnika i 49 postotaka nastavnica. U Slovačkoj deluje u Sokolu 17 postotaka nastavnika i 13½ postotka nastavnica, u Potkarpatskoj Rusiji više od polovice nastavnika i nastavnica.

Jedinstvenost češkog i slovačkog jezika. Na razna nastojanja nekih ljudi, koji hoće da nađu između češkog i slovačkog jezika

što više razlika, odgovorio je profesor dr. Travniček: »Jezik je tako zamršen stvor da uz određenu spretnost možemo u njem da nađemo potvrdu za najrazličitije, čak i najprotuslovnije pretpostavke, ako nismo skloni da se oslonimo na znanstvenu istinu. No znanstvenom istraživanju mora da lebdi pred očima samo jedan cilj, to jest istina, pa bila mu ona draga ili mrska. Pogled na razvitak jezika ne sme da muti nikakva sporedna misao ili želja, i hoćemo li iz analize jezika da izvodimo zaključke na kulturu, moramo da se oslanjamo samo na znanstvene činjenice. Nepriistrana poredba slovačkog jezika s češkim i drugim slovenskim jezicima pokazuje jasno da spada slovački jezik po postanku i razvitku češkome jeziku. Iz ove spoznaje može se izvesti jedan jedini zaključak kulturnog značaja i to u prilog češkoslovačkog, kulturnog jedinstva, jer je jezik važan sastavni deo kulture.«

Koliko je daleko do sunca. Kad bismo se dan i noć vozili s najvećom brzinom brzog voza, putovali bismo 266 godina da bismo stigli od zemlje do sunca.

Brzina pastrve. Pastrva može za jedan sat da pliva 32 do 35 km daleko.

Kosa. Što je kosa tamnija, to je teža; najteža je crvena kosa.

Očajna statistika. Statistika 50 najvažnijih država na svetu je ustanovila: 1934 godine je umrlo 2,400.000 ljudi radi nedostatke hrane. Oko 1,200.000 ljudi ubilo se zbog gladi. U isto vreme bilo je radi pada cena uništeno 267.000 vagona žita, 258 miliona kg šećera, 26 miliona kg riža i 25 miliona kg govedeg mesa. Ovide nisu ubrojene velike množine životnih namirnica, koje su propale zbog prirodnih nepogoda.

Roditelji žele stroge nastavnike. Oveći broj muških i ženskih građanskih i srednjih škola upravio je roditeljima pitanja da se uveri, žele li da nastavnici prema njihovoj deci postupe strogo ili blago. Velika većina roditelja, naročito učenika građanskih škola, izjavila se za strogi postupak u školi, a stroži prema učenicima nego prema učenicama. I učenici su dodali svoja mnenja koja su, što se tiče strogosti, naravno, baš protivna zahtevima njihovih roditelja.

120 jezika u evropskim etarskim valovima. Jamačno će zanimati svakog radio slušača, koji obuhvata sa svojim radioaparatom čitavu Evropu, koliko jezika zuji kroz evropski etar. Iznenađiće velik broj: 120 jezika. Na prvom je mestu nemački jezik, jer

govori njime oko 80 miliona ljudi, na drugom, prema statistici, ruski jezik s preko 70 miliona ljudi, onda dolazi engleski sa 47 miliona, dok stoji na četvrtom mestu italijanski jezik, kojim vlada preko 40 miliona ljudi. Ova statistika obuhvata, naravno, samo one ljude kojima je određen jezik materski.

Sportski život u Pragu na 1,7 miliona kvadratnih metara. U Pragu se za vreme zadnjih 10 godina sportski život neobično razvio. To dokazuje već sama okolnost da je jedan postotak celokupne površine Praga, t. j. 1,7 miliona m², određen za razne vrste sporta. Sam stadion u Strahovu zauzima oko 460.000 m², razna nogometna društva preko 380.000 m², Soko 37.000 m² i t. d.

Stratosferna raketa u Rusiji. Vazduhoplovni inženjeri u Rusiji bave se jednom stratosfernom raketom koja će se, kao što misle, popeti 40 km visoko, pa će se onda, pomoću padobrana, polagano spustiti na zemlju. Toj raketi je određen zadatak da temeljito istraži kozmične (svemirske) i atmosferske prilike u tim vanrednim visinama, i to pomoću instrumenata koji su smešteni u unutrašnjosti rakete. Prema računima tehničara moguće je da dobije takva raketa brzinu od prilike 700 m na sekundu, prema tome dvostruku brzinu zvuka. Raketa će se, dakle, penjati samo 57 sekunada. Najvažniji sastavni deo rakete biće aparat koji će uređivati dovodenje tekućeg kisika; ovaj će, naime, raketu da tera. Raketa ima mesta za 4 ili 5 malenih instrumenata koji će meriti temperaturu, beležiti pojave vetra i delovanje kozmičnih zraka. Instrumenti će delovati istom onda, kada bude raketa pomoću padobrana počela pomalo da pada.

10.000 čaplji izgorelo. Blizu Bofora (Beaufort) u Severnoj Karolini (Udružene države Sev. Amerike) izbila je u šumi vatra, i to u močvarnom predelu, određenom za čaplje. Taj je predeo bio zaštićen, kako bi se održale čaplje kojima već preti opasnost istrebljenja. Kad je vatra izbila, bilo je na njenom području oko 7500 mladih čaplji, koje još nisu mogle da lete, a mnogo starijih ptica je izgorelo, kad su tražile svoj podmladak.

Kako se pune stratosferni baloni. Za punjenje stratosfernih balona služi svetleći ili vodoručni plin; ovaj drugi ima dvaput veću snagu nego prvi. Takav balon ne valja napuniti sasvim; to bi stajalo mnogo novaca, a nije ni potrebno. Potpuno napunjen balon izgubio bi, dižući se u vis, kod svakog

metra nešto plina, a da se njegova napetost ne bi smanjila. Vazdušni pritisak biva, naime, kao što je poznato, to manji, što veća je visina; što manji, dakle, biva pritisak na balon, to više se plin raširuje, pa mora iz balona, jer bi balon inače prsnuo; balon prema tome ne sme biti zatvoren, nego ima odozdo otvor. Već se više puta dogodilo da je balon prsnuo, jer je bio otvor, gde je plin izlazio, odviše malen.

Prema težini balona, gondole, posade, raznih aparata za merenje i pritege, potrebne za pristajanje može se prilično tačno izračunati, kako visoko može da se popne balon. Samo »prilično« tačno, jer kod toga je vrlo važna i toplina u raznim visinama te ne možemo znati, kakva će biti ova toplina. Nadalje se može onda izračunati, s kolikom množinom plina valja napuniti balon da u najvećoj visini, koja je određena, ispuni potpuno balon takođe je sasvim napet.

Ima još jedan razlog, zašto ne valja balon napuniti odmah na zemlji do potpune napetosti. Takav balon bi morao poneti odviše mnogo pritege, jer bi se inače odviše brzo dizao pa bi nastradao. Osim toga bi u tom slučaju morao balon biti mnogo jači. 85.000 m³ vodeničkog plina, koliko ga je mogao uzeti neki američki balon, moglo bi dignuti u vazduh oko 100.000 kg, dakle 100 tona! Ako je dakle balon sasvim pun, može se dići po volji odbacivanjem pritege. Kod dizanja izlazi kroz rupu odozdo plin prema tome, kako se proširuje radi manjeg pritiska vazduha.

Što biva tada, ako balon nije napunjen do napetosti ali dobije nekoliko usponske snage? Plin se kod dizanja proširuje i napunjuje polagano sve veći deo balona. Čim se balon proširuje, tim postaje lakši od vazduha, čiji prostor istiskuje. Zato mora da se diže, i to toliko vremena, dok ne bude napet. Ako se sada balon još diže, mora prekomerni plin da izlazi. Balon je sada u ravnoteži; dizati se može samo još, ako se izbaci pritega.

Služenje s vrlo velikim balonima, vrlo je teško. Radi toga se može dizanje da obavi samo kad nema vetra ili u mestima zaštićenim od vetra. Tako je Belgijanac Kozins (Cosyns) koji je lanjske godine sa svojim stratosfernim balonom pristao blizu Murske Sobote, taj poznati saradnik slavnog profesora Pikara (Piccard), za svoj istraživački let potražio je mesto, opkoljeno sa svih strana brdima.

Nevidljive ribe u dubokom moru. Neki američki naučnjak bavi se proučavanjem

morskih dubina. Lanjske je godine prodro sa svojom ronilačkom kuglom do 1000 m duboko u more. Najzanimljivija riba na koju je istraživač u tim dubinama naišao bez sumnje je »nevidljiva« riba. Osim sjajnih očiju i zuba ove životinje što ih do sada nije još niko video, ne primeti se ništa. Telo joj je tako prozračno da se u njezinoj unutrašnjosti može jasno videti hrana što ju je pojela. »Gotovo sve ribe u morskoj dubini«, rekao je naučnjak šaljivo, »mogle bi se upotrebiti kao prometne lampe, jer nose u sebi zelena, crvena i žuta svetla da rasvetle sablasnu tminu oko sebe.«

Grčki Olimp i nemačka Valhala.* U Nemačkoj je, kao što je poznato, zabranjen međunarodni jezik »Esperanto«, jer u Nemačkoj, tobože, nema mesta za umetno stvorene svetske jezike. A sada su u opasnosti i latinski i grčki jezik. Neke nemačke novine, naime, pišu: »Ne ide da se nemačka omladina pomoću grčkog i latinskog jezika penje na grčki Olimp te da odanle gleda samo s durbinom u nemačku Valhalu. Mi hoćemo naprotiv da se naša deca penju na naše planine pomoću nemačkog jezika, kojim se penju mnogo spretnije.«

* U nordijskoj mitologiji kraj na onom svetu gde žive bezbrižan život junaci, poginuli u boju.

Z A Š A L U

Dobro se snašao. »Našla sam, zločo, u tvom džepu cigarete! Pa šta radiš s njima — u tvojim godinama?« — »Čuvam ih, majko, dok mi bude 20 godina.«

Lep način. »Gledaj, nitkove jedan, da se gubiš iz moga bostaništa, jer ću te inače izlemati da ti kost s košću ne ostane!« — »Ali, čoveče božji, odakle ja znam da si ti ovde posadio bostan?« — »Pa zato ti i kažem još na lep način.«

Višak škrтости. Škotova* žena je bila na umoru. Škot ju je morao zbog važna posla ostaviti. Bilo je noću u 10 časova. Tužan i žalostan oprostio se Škot sa svojom ženom govoreći blago: »Draga ženo, ako ti je sudeno da umreš pre nego se ja vratim, nemoj, molim te, zaboraviti na električno svetlo; ugasi ga!«

* Škoti (u severnom delu Velike Britanije) su u pričama i dosetkama poznati kao velike škrтice.

Slabo vaspitanje. Da bi majka svoga sedmogodišnjeg Uroša odučila te ne bi upotrebljavao ružne reči, dala mu je svake nedelje po jedan dinar, ako nije izrekao nijednu takvu reč. Najednom dođe neki dan: »Mamice, danas ti znam jednu reč, da znaš, reč, ali ti je ne mogu prodati jevtinije nego za 2 Din!«

Kokoš. Gašo: »Gospodine učitelju, otac je rekao da Vas pitam, hoćete li kokoš na poklon.« — Učitelj: »Hoću, vala; pozdravite oca i zahvali mu od mene na dobrom pečenju!« — Prođe nekoliko dana, a kokoši nema. — Učitelj: »No, Gašo, što je s obćamo kokoši?« — Gašo: »Na žalost nije krepala, sada opet jede...«

Prevejanac. Lekar: »Savetujem Vam ozbiljno, da se okanite pušenja. Živećete sigurno 20 godina dulje.« — Bolesnik: »Pa zar nije već kasno?« — Lekar: »Nije, nikada nije kasno!« — Bolesnik: »To je sjajno! Onda ću se za 20 godina okaniti pušenja.«

Dečije shvaćanje. »Ima li, tata, još uvek ljudi koji kupuju i prodaju roblje?« — »Već ih davno nema, sine!« — »Ali tu stoji, tata, ipak u novinama: Prodaje se jedan perzi-janac.«

Anatomija. »Pripadaju li, majko, uši obrazu ili vratu?« — »Zašto to hoćeš da znaš?« — »Kazala si Marici da mi umije obraz, ali ona mi umiva i uši!«

Lenčina. Ujak unuku nevaljancu: »Iz dana u dan bez ikakva posla, kaži mi, nesrećo jedna, zar te besposlica ne umara?« — Nevaljali unuk: »Jeste, umara me od vremena do vremena; ali onda legnem te se odmorim.«

U zoološkoj bašti. »Zašto je onaj flamingo dignuo jednu nogu?« — »Glupane božji! Da je dignuo obadve, jamačno bi pao.«

Otmeno ponašanje. »Kako opet jedeš, Mile! Daću te u kakav zavod da se naučiš lepom ponašanju.« — »Zar se tome ne mogu naučiti kod kuće?«

Redovito. Lekar: »Vaše bilo ne kuca redovito. Pijete li možda?« — Vinko: »Pijem, ali vrlo redovito!«

I opet u zoološkoj bašti. »Kad bi ovi leopardi znali govoriti...« — ...onda bi po svoj prilici kazali: »Vi se varate, gospodice, mi smo jaguari.«

Iz uredništva

Naredni broj našeg lista iziđi će koncem meseca oktobra. Rukopise za taj broj treba poslati uredništvu najkasnije do 12 oktobra.

U ovoj školskoj godini trebaju naši naraštajci i naraštajke da žilavo pregnu oko širenja svog naraštajskog glasila. Svaki naraštajac i svaka naraštajka treba da su pretplaćeni na »Sokolića«. »Sokolić« je vaše glasilo. U njemu saradujte, njega čitajte i njega širite u našim omladinskim redovima.
Zdravo!

Rešenja iz 6-7 broja „Sokolića“

Popunjalka. Čelik, Ugled, Vetar, Avion, Jutro, Tovar, Evica, Junak, Uteha, Golub, Otava, Sušak, Lonac, Arsen, Vreme, Ilica, Ječam, Ulica.
Od I—II: Čuvajte Jugoslaviju.

Križanka

(Puc Vladimir, Ljubljana)

1		2	3	■	4	5		6
	■	7		8				■
9	10	■	11			■		12
13		14	■		■	15		
■	16			■	17			■
18			■	19	■	20		21
22		■	23		24	■	25	
	■	26				27	■	
28				■	29			

Vodoravno: 1. mesto v Albaniji, 4. mesto v Italiji, 7. igra na godalo, 9. kazalni zaimek, 11. cesta, 12. predlog, 13. števnik, 15. gozdna rastlina, 16. žensko ime, 17. veznik, 18. srbsko moško ime, 20. hrast, 22. vzklik, 23. moško ime, 25. predlog, 26. znano češko industrijsko podjetje, 28. sorodnica, 29. mesto v Grčiji.

Navpično: 1. majhen otrok, 2. kem. znak za srebro, 3. Prešernov prijatelj, 4. števnik, 5. inicijalki krstnega in rodbinskega imena našega pisatelja, 6. turški bog, 8. reka v Rusiji, 10. žensko ime, 12. ljudstvo, 14. žensko ime, 15. strd, 18. poldrag kamen, 19. števnik, 21. priljubljena srbska pijača, 23. pritok Volge, 24. visoka pesem, 26. kratica za »številko«, 27. ploskovna mera.

Križanka

(Puc Vladimir, Ljubljana)

	1	2	3		4	5			
6	■	7		8				■	9
10	11	■	12			■		13	
14		15	■		■	16			
	17								
18			■		■	19		20	
21		■	22		23	■	24		
	■	25				26	■		
	27				28				

Vodoravno: 1. jeza, 4. jadranski otok, 7. soteska pri Železnih vratih, 10. predlog, 12. osebni zaimek, 13. veznik, 14. del živalskega telesa, 16. reka v Franciji, 17. mesto v savski banovini, 18. domača žival, 19. banovinski načelnik, 21. števnik, 22. del voza, 24. nikalnica, 25. rasa, 27. triglavska dolina, 28. veznik.

Navpično: 2. kratica za rdeči križ, 3. del leta, 4. naselbina, 5. veznik, 6. del cerkve, 8. premogokopni kraj v Zasavju, 9. del sobe, 11. grad ob Jadranu v zasedenem ozemlju, 13. mohamedansko sv. pismo, 15. ljudstvo (srbohrv.), 16. reka na Kosovem, 18. turški uradnik, 20. reka v Afriki, 22. reka v Rumuniji, 23. žensko ime, 25. reka v Italiji, 26. španski spolnik.

Technical

Technical drawing is a form of communication that uses a set of rules and conventions to represent a three-dimensional object in two dimensions. It is essential for engineers, architects, and designers to create precise and unambiguous drawings that can be used to manufacture or construct a physical object.

Technical Drawing in 2-3 Point

Technical drawing in 2-3 point is a perspective drawing technique used to represent a three-dimensional object in two dimensions. It is commonly used in architectural and engineering drawings to show a view of an object from a low angle, creating a sense of depth and scale.

Technical Drawing

Technical drawing is a form of communication that uses a set of rules and conventions to represent a three-dimensional object in two dimensions. It is essential for engineers, architects, and designers to create precise and unambiguous drawings that can be used to manufacture or construct a physical object.

Technical Drawing

Technical drawing is a form of communication that uses a set of rules and conventions to represent a three-dimensional object in two dimensions. It is essential for engineers, architects, and designers to create precise and unambiguous drawings that can be used to manufacture or construct a physical object.

